

ILO

ÇALIŞMALARI (1990-1992)

MANZURUMUZ OLUP TEDKİKİMİZDEN GEÇEN SALİFÜLBEPAN İLTİHAKNAME BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TARAFINDAN KABUL EDİLEN 9 HAZİRAN 1937 TARİH VE 3229 NUMARALI KANUN AHKÂMI MUCİBİNCE TASDİK ETTİK VE EDİYORUZ..

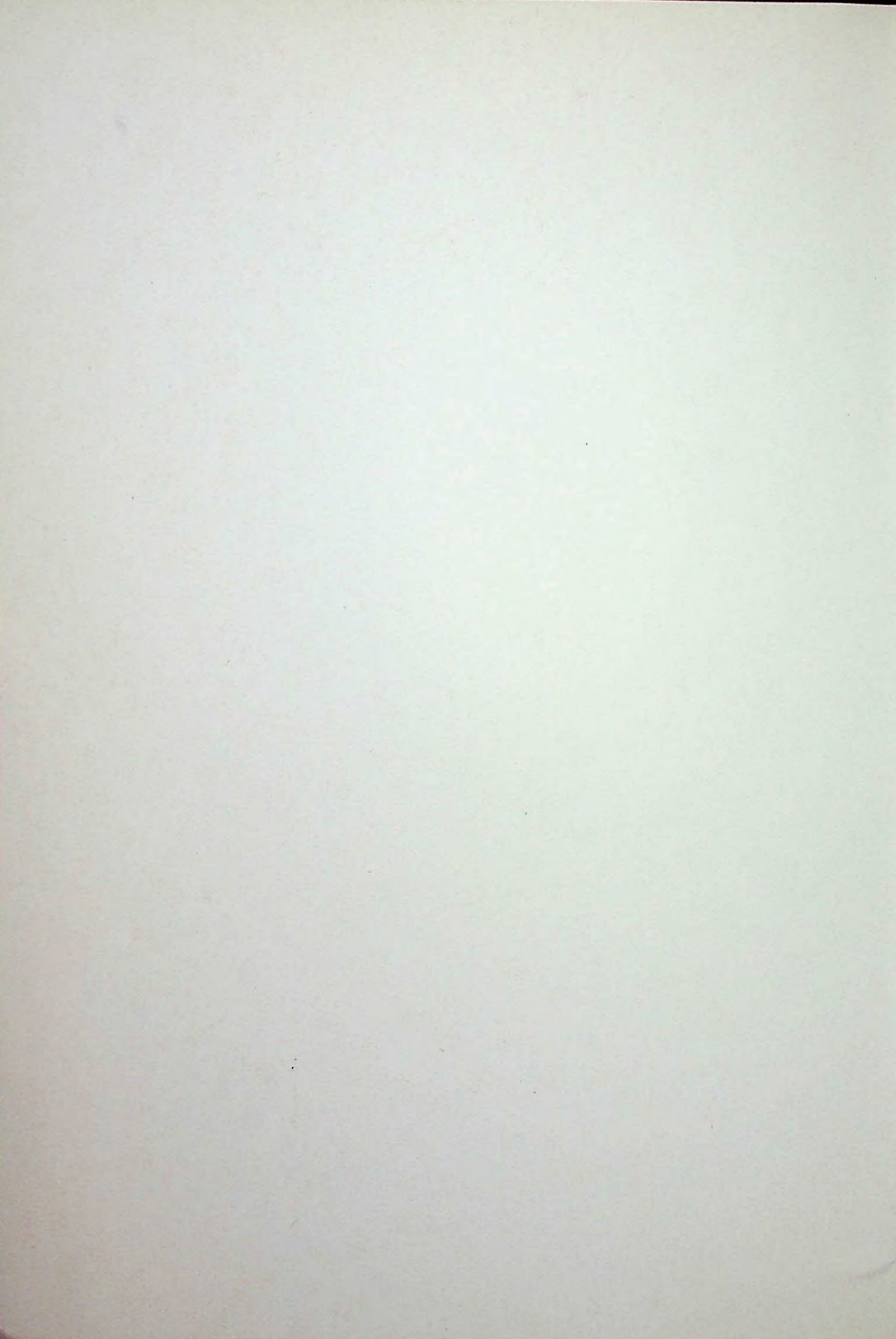
BEYAN EDİYORUZ Kİ MEZKÛR İLTİHAKNAME KABUL TASDİK VE TEYİD EDİLMİŞDİR.

VADEDİYORUZKİ, SÖZÜ GEÇEN İLTİHAKNAME AHKÂMINA KABİLİ NAKİZ OLMAMAK ÜZERE RİAYET EDİLECEKTİR.

BU İFADEMİZİ TASDİK İÇİN İŞBU VESİKALARI BİLİMZA RİYASETİCÛMHUR MÜHÜRÜ İLE MÜHÜRLEYEREK VERDİK.

BİN DOKUZ YÜZ OTUZ SEKİZ SENESİ MART AYININ DOKUZUNCU GÜNÜ ANKARA'DA TANZİM EDİLMİŞTİR.

K. Atatürk

ILO

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

ÇALIŞMALARI (1990-1992)

MANZURUMUZ OLUP TEDKİKİMİZDEN GEÇEN SALİFÜLBİYAN İLTİHAKNAME BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TARAFINDAN KABUL EDİLEN 9 HAZİRAN 1937 TARİH VE 3229 NUMARALI KANUN AHKÂMI MUCİBİNCE TASDİK ETTİK VE EDİYORUZ..

BEYAN EDİYORUZ Kİ MEZKÛR İLTİHAKNAME KABUL TASDİK VE TEYİD EDİLMİŞDİR.

VADEDİYORUZKİ, SÖZÜ GEÇEN İLTİHAKNAME AHKÂMINA KABİLİ NAKİZ OLMAMAK ÜZERE RİAYET EDİLECEKTİR.

BU İFADEMİZİ TASDİK İÇİN İŞBU VESİKALARI BİLİMZA RİYASETİCÛMHUR MÜHÜRÜ İLE MÜHÜRLEYEREK VERDİK.

BİN DOKUZ YÜZ OTUZ SEKİZ SENESİ MART AYININ DOKUZUNCU GÜNÜ ANKARA'DA TANZİM EDİLMİŞTİR.

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

Atatürk

Tarih:.....

Demirbaş No: **5321**.....

Tasnif No: **34.1.7.63..I.k**

Türkiye İşçi Sendikaları Konfede

Aralık 1992

341.763
ILO
1992
5321

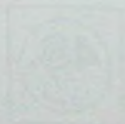
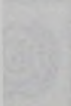
TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

ÇALIŞMALAR (1990-1992)

1. GİRİŞ
2. YÖNENK
3. YÖNENK
4. YÖNENK
5. YÖNENK
6. YÖNENK
7. YÖNENK
8. YÖNENK
9. YÖNENK
10. YÖNENK
11. YÖNENK
12. YÖNENK
13. YÖNENK
14. YÖNENK
15. YÖNENK
16. YÖNENK
17. YÖNENK
18. YÖNENK
19. YÖNENK
20. YÖNENK
21. YÖNENK
22. YÖNENK
23. YÖNENK
24. YÖNENK
25. YÖNENK
26. YÖNENK
27. YÖNENK
28. YÖNENK
29. YÖNENK
30. YÖNENK
31. YÖNENK
32. YÖNENK
33. YÖNENK
34. YÖNENK
35. YÖNENK
36. YÖNENK
37. YÖNENK
38. YÖNENK
39. YÖNENK
40. YÖNENK
41. YÖNENK
42. YÖNENK
43. YÖNENK
44. YÖNENK
45. YÖNENK
46. YÖNENK
47. YÖNENK
48. YÖNENK
49. YÖNENK
50. YÖNENK
51. YÖNENK
52. YÖNENK
53. YÖNENK
54. YÖNENK
55. YÖNENK
56. YÖNENK
57. YÖNENK
58. YÖNENK
59. YÖNENK
60. YÖNENK
61. YÖNENK
62. YÖNENK
63. YÖNENK
64. YÖNENK
65. YÖNENK
66. YÖNENK
67. YÖNENK
68. YÖNENK
69. YÖNENK
70. YÖNENK
71. YÖNENK
72. YÖNENK
73. YÖNENK
74. YÖNENK
75. YÖNENK
76. YÖNENK
77. YÖNENK
78. YÖNENK
79. YÖNENK
80. YÖNENK
81. YÖNENK
82. YÖNENK
83. YÖNENK
84. YÖNENK
85. YÖNENK
86. YÖNENK
87. YÖNENK
88. YÖNENK
89. YÖNENK
90. YÖNENK
91. YÖNENK
92. YÖNENK
93. YÖNENK
94. YÖNENK
95. YÖNENK
96. YÖNENK
97. YÖNENK
98. YÖNENK
99. YÖNENK
100. YÖNENK

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

Tarih:
Görüşme No: 3341
Tarih: 24.12.92

SUNUŞ

Kuruluşundan beri Uluslararası Çalışma Örgütü ILO'da temsil edilen TÜRK-İŞ, 1990'da yapılan 77., 1991'de yapılan 78. ve 1992 yılında yapılan 79. ILO Çalışma Konferanslarında da bahsekonu Uluslararası kuruluşun Anayasası ve İçtüzüğüne göre temsil edilmiştir.

12 Eylül 1980 Askeri müdahalesini müteakip, onayladığı ILO Sözleşmelerini, özellikle de 98 sayılı Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Sözleşmesi ile 111 Sayılı İş ve Meslekte Ayırım hakkındaki Sözleşmeleri ihlal etmekten Türkiye ILO'nun gündemine alınmış ve Ülkemizde Aplikasyon Komitesi olarak bilinen, ILO Sözleşmelerini Uygulama Komitesinin gündeminde 1981 yılından bu yana sürekli görüşülmüştür. Sunulan bu kitapçıktan da anlaşılacağı gibi, 1990 ve 1991 yılında da görüşülerek, Türk Hükümetinin halâ 98 sayılı ILO Sözleşmesini ihlal ettiğini belirtmektedir.

16. TÜRK-İŞ Kongresi sayın delegelerinin son üç yıl içinde yapılan ILO Konferansları çalışmaları hakkında kesin bir bilgi edinmeleri amacıyla, son Kongremizden bu yana yapılan ILO Çalışmalarını tam metin olarak sunuyoruz. Ayrıca ILO'yu tanıtıcı genel bilgiler, Filadelfiya Bildirisinin tam metni ile Ülkemizin bugüne kadar onayladığı ILO Sözleşmelerinin bir listesini de sunuyoruz.

Saygılarımızla

TÜRK-İŞ
YÖNETİM KURULU

I. BÖLÜM

1 9 9 0

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULUNA SUNULAN 77. DÖNEM ILO KONFERANSI ÇALIŞMALARI

R A P O R

İÇİNDEKİLER

Sayfa

77. ILO Konferansına katılan TÜRK-İŞ mensupları	9
TÜRK-İŞ mensuplarının komisyonlara dağılımı.....	10
Konferans öncesi TÜRK-İŞ çalışmaları	10
Aplikasyon Komitesi Çalışmaları	11
TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz'ın konuşması.....	15
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Aykut'un konuşması.....	21
TİSK Genel Sekreteri Atasayar'ın konuşması	27
Sonuç değerlendirmesi ve önerileri	31

INDEX

1	1. The first part of the book is devoted to a general survey of the history of the subject.
2	2. The second part of the book is devoted to a detailed study of the various theories of the subject.
3	3. The third part of the book is devoted to a study of the various methods of the subject.
4	4. The fourth part of the book is devoted to a study of the various applications of the subject.
5	5. The fifth part of the book is devoted to a study of the various results of the subject.
6	6. The sixth part of the book is devoted to a study of the various problems of the subject.
7	7. The seventh part of the book is devoted to a study of the various questions of the subject.
8	8. The eighth part of the book is devoted to a study of the various theories of the subject.
9	9. The ninth part of the book is devoted to a study of the various methods of the subject.
10	10. The tenth part of the book is devoted to a study of the various applications of the subject.

ULUSLARARASI ÇALIŞMA TEŞKİLATI ILO 77. DÖNEM ÇALIŞMA KONFERANSI

6-27 Haziran 1990 tarihlerinde İsviçre'nin Cenevre kentinde yapılan 77. Dönem Çalışma Konferansına işçi kesimini temsilen Genel Başkan Şevket YILMAZ'ın başkanlığında;

Mustafa BAŞOĞLU, TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri,
Emin KUL, Denizciler Sendikası Genel Başkanı,
Mustafa ÖZBEK, TÜRK-METAL Sendikası Genel Başkanı,
Faruk BARUT, TES-İŞ Genel Başkanı,
Hikmet ALCAN, ŞEKER-İŞ Genel Başkanı,
Bayram MERAL, YOL-İŞ Genel Başkanı,
Tamer ERALAN, ÇİMSE-İŞ Genel Başkanı,
Metin TIRYAKIOĞLU, BASİSEN Genel Başkanı,
Halil TUNÇ, Başkanlık Danışmanı,
Derviş ALBAYRAK, Dış İlişkiler Müdürü,
Ayrıca Teknik Danışman olarak :
Emre KOCAOĞLU,
Sinan YAZICIOĞLU,
Hasan Serhat DOĞU,
Gözlemci olarak :
Hasan Hüseyin KAYABAŞI, T. MADEN-İŞ Genel Başkanı,
Hüseyin KARAKOÇ, TEKGIDA-İŞ Genel Sekreteri,
Nazım DEMİR, DOK-GEMİ-İŞ Genel Başkanı,
Kenan GÜRBÜZ, TEZKOOP-İŞ Genel Başkanı,
Zeki POLAT, TEKSİF Genel Sekreteri ve
Orhan ŞİMŞEK, T. MADEN-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri,
Konferansa katılmışlardır.

5 Haziran 1990 günü toplanan İşçi Grubu toplantısında açıklanan komisyonlar için, TÜRK-İŞ Heyeti aşağıda belirtilen komisyonlara katılmıştır:

1 - Sözleşme ve Tavsiye Kararlarının Uygulanmasına İlişkin "Aplikasyon" Komitesi :

Mustafa BAŞOĞLU - Halil TUNÇ - Derviş ALBAYRAK

2 - Gece Çalışması :

Hikmet ALCAN - Tamer ERALAN - Sinan YAZICIOĞLU

3 - Kimyasal Maddelerin Kullanımında Güvenlik :

Faruk BARUT - Bayram MERAL

4 - Otel, Restoran ve benzeri İşyerlerinde Çalışma Koşulları :

Emin KUL - Emre KOCAOĞLU

5 - Serbest Çalışmanın Teşviki :

Mustafa ÖZBEK - Metin TIRYAKIOĞLU - Hasan Serhat DOĞU

Delege olarak TÜRK-İŞ Genel Başkanı istediği zaman istediği komisyon veya komite toplantısına katılacak şekilde, makama bildirilmiştir.

KONFERANS ÖNCESİ TÜRK-İŞ TARAFINDAN YAPILAN ÖN ÇALIŞMALAR :

Ankara'da yapılan muhtelif toplantılarda TÜRK-İŞ'in bu yıl ILO'da izleyeceği politika belirlenmişti. Bu ana politika ışığında ingilizce olarak bir TÜRK-İŞ görüşü oluşturulmuş ve çoğaltılarak, başta ICFTU'nun ekibi olan üzere, tüm tanınmış sendikacılara birer kopya verilmiştir. Ayrıca ICFTU'nun Cenevre temsilcisi Eddy LAURIJSEN, Temsilci yardımcısı Guy RYDER, Aplikasyon Komitesi İşçi Grubu Başkanı Willy PIERSEN, ILO Genel Direktör Yardımcısı Herbert MAIER ile birer ön görüşme yapılmış ve politikamız anlatılarak, bize destek sağlamaları rica olunmuştur.

Ayrıca Sendika Özgürlükleri Bölümü yetkilileri ile de görüşülerek, bu yıl prosedür nedeniyle gündeme alınmayan 98 sayılı ILO Sözleşmesinden Türkiye'nin 78. Konferansın gündemine mutlaka alınması için bilgi alış-verişinde bulunulmuştur.

Bu çok yönlü kulis çalışmaları fevkalade başarılı olmuş ve ilgili kişiler, Aplikasyon Komitesinde Uzmanlar Raporu üzerinde genel görüşme yapılırken, bazı işçi delgeleri raporda olmamasına rağmen Türkiye'ye de değinerek, "Türkiye ve ...ülkeler yıllardan beri Aplikasyon Komitesinin gündeminde olmalarına rağmen, hiç bir olumlu değişiklik yapmamaktalar. Özellikle 98 sayılı ILO Sözleşmesinin ihlali hususunda. Onun için bu Ülkeler gelecek yıl mutlaka bu sözleşmeleri ihlal ettiklerinden dolayı ILO Konferansı gündemine alınmalıdır..." şeklinde konuşmuşlardır.

APLIKASYON KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

Bilindiği gibi Türkiye bu yıl "İş ve Meslekte Ayrımın Yasaklanmasına İlişkin III Sayılı Sözleşmeden gündeme girmiştir. Geçen yıl ilk defa görüşülen ve 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu ile işlerini kaybeden işçiler ve öğretim üyelerinin maduriyetlerini dile getiren Uzmanlar Kurulu raporu görüşülmüş, Türkiye III Sayılı Sözleşmeyi ağır şekilde ihlal ettiği için "Özel Paragrafa" alınmıştır. Bu yıl yine gündemde olan Türkiye, 19 Haziran 1990 günü görüşülmüştür. Prosedür gereği ilk sözü alan Hükümet Temsilcisi uzun bir konuşma yapmış ve bu konuşmasında özetle şu noktalara işaret ederek, bu konuda hiç bir sorunun kalmadığını vurgulamıştır :

a) 1402'liklerin bir kısmı emekli olmuş, bir kısmı çoktan başka iş bulmuş ve çalışabilir durumda olanlar ise toplam madur olanların % 8'ini oluşturmaktadır...

b) Danıştay 7 aralık 1989 tarihinde bir karar vererek, bu kişilerin maduriyetini ortadan kaldıracak olumlu bir karar almıştır. Buna göre herkes maduriyetini giderebilecektir...

d) YÖK tarafından Danıştay Kararını müteakip yayınlanan genelge ile de işten uzaklaştırılan 1402'liklerin yeniden eski işlerine dönmelerinin sağlandığı...

e) Güvenlik Soruşturması Yönetmeliğinin yürürlükten kaldırılması ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı tarafından TBMM Adalet Komisyonu'na gönderildiği ileri sürülen mektup, ki bu mektup ile bahsekonu komisyonun değiştirilmek için meclise sunulan ve 1402'nin yeni şeklini oluşturacak tasarının bir an önce sonuçlandırılmasını istemesi...

Bu beş ana hat üzerine oturtulan Hükümet Konuşmasından sonra, Komite'den TÜRK-İŞ temsilcisi söz istemiştir.

TÜRK-İŞ TEMSİLCİSİNİN KONUŞMASI

Sayın Başkan,

Türk Hükümeti Temsilcisinin konuşması ve Hükümetin ILO'ya sunduğu rapora bakılırsa, bahsekonu ILO Sözleşmesinin uygulanmasında genel bir iyileşme olduğu kanısı ortaya çıkmaktadır. Ancak, biz işçi kesimi olarak mevcut durumdan memnun olmadığımızı belirtmek isteriz. Bu nedenle, şu an yapılan tanıtım ve uzmanlar kurulu raporunda yer alan konulardaki ihlalleri ve noksanları özetlemek istiyoruz :

1 - Danıştay, 7 Aralık 1989 tarihinde olumlu bir karar vermiştir. Kararın amacı, uzmanlar raporu komitesinde yer alan madur insanların maddi ve manevi zararlarını tazmin etmeyi amaçlamaktadır. Ancak Söz konusu Danıştay Kararı hâlâ uygulanamamaktadır. Bu kararın uygulanabilmesi için, Hükümetin tüm ilgili makamlara bir genelge göndermesi gerekmektedir. Ama bu genelge maalesef bugüne kadar yayınlanmamıştır.

2 - Geçen yıl komiteye 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun değiştirileceği, bu nedenle yeni tasarının meclise sevk edildiği beyan edilmişti. Bu tasarının meclisten geri çekildiği söylentileri vardır. Ayrıca sayın Hükümet Sözcüsü, 1402 sayılı yasanın yürürlükten kaldırıldığını söyledi. Yani şu an Türkiye'de Sıkıyönetim Kanunu diye bir kanun yok mu? Eğer öyleyse, bu fevkalade sevindirici bir olgudur.

Ancak bizim edindiğimiz bilgilere göre Hükümetin böyle bir tasarımı yoktur ve mutlaka değiştirileceği kanısı yaygındır. Onun için sa-

yın Hükümet Sözcüsünün bahsekonu yasasının akibetini bildirmesini rica ediyoruz. Yani, son durum ne? Eğer parlamentodan geri çekilmişse, ne zaman ve hangi değişikliklerle yeniden parlamentoya sevkedilecek?

3 - Kısa adı YÖK olan Yüksek Öğretim Kurulu da bahsekonu Danıştay Kararı çerçevesinde tüm üniversitelere bir genelge yayınlamıştır. Bu genelge ile madur olan tüm öğretim görevlilerinin/üyelerinin eski görevlerine iadeleri istenmektedir. Ancak gerçekler daha başka. İş için, yani eski işine iade için başvuruda bulunan kişilerin hiç birisi işine iade edilmemiş olup, üniversite yetkilileri de "şu an boş kadromuz yoktur. Siz başvurunuzu yapınız. Yer boşalması halinde sizi haberdar ederiz..." diyerek konuyu savsaklamaktalar...

4 - Uzmanlar Kurulu Raporunda yer alan Güvenlik Soruşturması Yönetmeliğinin yürürlükten kaldırıldığına işaret edilmektedir. Evet bu ifade doğrudur. ancak iki ay sonra, yani 13.4.1990 tarihinde, yeni bir Güvenlik Soruşturması Yönetmeliği yürürlüğe konmuştur. Bu konuda uzman olan kişilere göre, bu yeni yönetmeliğin eskisinden hemen hiç bir farkı olmadığı belirtilmektedir.

Teşekkür ederim sayın başkan.

İşçi Grubu mensuplarından İngiliz işçi delegesi Ken THOMAS, Norveç İşçi Delegesi Karl-Nandrup DAHL, Hollanda İşçi Delegesi Tom ETTY, birer konuşma yaparak Türk Hükümeti'nin tutum ve davranışını eleştiren konuşmalar yapmışlardır. Yunan işçi delegesi DASSIS de ısrarla söz alarak, Yunanistan da vaktiyle bir cuntanın işbaşında olduğunu, ancak sivil idareye geçilir geçilmez tüm yaraların sarıldığını ve haksızlıkların giderildiğini, Türkiye'de 6 yıldır sivil idare olmasına rağmen bu gibi haksızlıkların hala gündemde kalmasının iş açıcı olmadığını söylemiştir.

KOMİTENİN SONUÇ KARARI

Komite, geçen yıl belirttiği endişeyi, bu yıl da kısmen duyduğu endişeye karşı Hükümetin verdiği bilgileri not eder. Kanun hazırlıkları, koşulları ve uygulamasının sözleşme doğrultusunda olup olmadığını değerlendirebilmesi için ilave bilgilere ihtiyacının olduğunu belirtir.

Komite, kabul edilen kanun maddeleri ve verilen hükümler hakkında, ILO denetim ve gözetim organlarına, Hükümetin en kısa zamanda gerekli bilgileri vereceğini kuvvetle ümit eder.

TÜRK-İŞ GENEL BAŞKANININ BASINA YAPTIĞI AÇIKLAMA

Türkiye ILO'nun Gündeminde Kaldı.

Aplikasyon Komitesi, Türk Hükümeti tarafından sunulan bilgilerin yeterli olmadığını belirterek, 111 Sayılı ILO Sözleşmesinin ihlal konusunun çözüme kavuşmamış olduğunu, bu nedenle de ILO denetim mekanizmasının işletilmesi gerektiğine karar verdi.

Türkiye, geçen yıl bu sözleşmeyi ihlal ettiği için özel paragrafa alınmıştı. Hükümet buna rağmen gerekeni yapmadı. Halbuki inisiyatif tamamen Hükümetin elindedir. Başta ICFTU olmak üzere tüm işçi grubu, geçen yıldan bu yana yapılan sözde değişikliklerin tatmin edici olmadığını belirterek, konunun gündemde kalması için çaba sarfetmişlerdir. Böylece Türkiye özel paragraftan çıkmış da olsa, komitenin gündeminde kalmaya devam edecek.

Komite müzakerelerinde ayrıca Hükümetin uygun usule göre rapor vermediği, en son aldığı sözlü bilgilerle konuyu karıştırdığı da ortaya çıkmıştır. Ayrıca Hükümet adına konuşan kişi, Çalışma Bakanının TBMM Adalet Komisyonu Başkanına mektup yazarak ILO Sözleşmelerinin İç Hukuk Belgesi sayıldığı ve kanunlarda bunun gereğinin yapılmasını istediğini söylemiştir. Bu husus tüm komite üyelerince, özellikle işçi grubuna alay konusu edilmiştir. Bu tepkiyi Hollanda İşçi Delegatesi Tom ETTY şu cümlelerle belirtti: "Çalışma Bakanı gerçekten samimi ise, böyle parlamenter usullere uymayan mektuplaşma yerine, TBMM de kesin çoğunluğu olan ANAP oylarına başvurması gerektiğini ve meseleyi böylece daha kolay çözebileceğini hatırlatmak isterim..."

Toplantıdan sonra görüşünü bildiren ICFTU'nun Komitedeki görevlisi Tim NOONAN da mektup konusuna olan tepkisini şöyle açıkladı: "Mektupla eğitim çok görülmüştür ama, mektupla yasama faaliyeti galiba bir tek Türkiye'de var... Eğer Hükümet sözcüsü mektup

işini gündeme getirmemiş olsaydı, çıkacak karar daha da yumuşak olabilirdi."

Böylece ILO Uzmanlar Kurulu, Türkiye'yi bir nevi yakın takibe almış bulunuyor. TÜRK-İŞ bu fırsatı sonuna kadar değerlendirecektir. Gelecek yıl gündeme mutlaka alınmasını istediğimiz 98 sayılı sözleşme için de komite mensuplarıyla yakın ilişkide olmamız kesinleşmiştir...

TÜRK-İŞ GENEL BAŞKANININ ILO GENEL KURULUNDA
YAPTIĞI KONUŞMA (18 Haziran 1990)

Sayın Başkan,

Her şeyden önce, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu TÜRK-İŞ ve şahsım adına, başkanlığa seçilmenizden ötürü sizi kutluyorum. Güçlü liderliğiniz ve tecrübeli yönetiminiz sayesinde müzakerelerin olumlu sonuçlara ulaşacağına inanıyorum.

Konferansa sunduğu düşündürücü ve kapsamlı rapordan dolayı ILO genel direktörü Mişel HANSEN'i (Michel Hansenne) de ayrıca kutluyorum. Genel Direktör sıfatıyla hazırladığı bu ilk raporun yüksek seviyeli ve yararlı muhtevası, kendisinin ILO'nun başında bulunacağı dönemin seçkin hizmetlerle dolu olacağını göstermektedir.

Genel direktörün raporunun birinci bölümü olan "Çevre ve Çalışma Hayatı" konusu çok isabetle seçilmiştir ve ILO'nun gelecekteki çalışmaları hakkında sevindirici umutlar uyandırmaktadır.

Sayın Genel Direktör bu konuda başlıca iki yoruma işaret ediyor:

* Birincisi, öteden beri bildiğimiz malûm kapitalist yorumdur:

Eğer çevre koruması için para ayırırsanız, zaten yetersiz olan kaynakları ziyan edersiniz ve ekonomik kalkınmayı yavaşlatırsınız. Ancak hayat bu tezin yanlış olduğunu isbat etmiştir. Bu tez, bana, işçi haklarına karşı (çıkan) tutucuların itirazlarını hatırlatıyor. İşçiler ne zaman yeni bir hak kazansa, bazıları ekonominin yıkılacağını iddia ederler. Ama aslında bunun tam tersi olur: İşçi haklarının gelişmesi topluma daima yeni bir gayret ve dinamizm getirir, böylece de sosyal ve ekonomik kalkınmayı hızlandırır.

* İkinci yorum ise gerçekçi olan yorumdur:

Çevre korumasına yeterli para ayırırsanız, her şeyden önce yeni sanayiler ve dolayısıyla yeni istihdam imkânları doğar. Ayrıca bu husus, işletmeyi daha etkin yönetim teknikleri bulmaya zorlayarak verimliliği artırır. Çevreyi ve ortak geleceğimizi korumanın tek yolu da elbette budur.

Sayın Başkan, Değerli Delegeler,

Çevremizin korunmasındaki sorumluluk paylarını saptırmak amacıyla, "**Kirleten Öder**" ilkesini abartma eğilimleri olduğunu görüyorum. Çevreyi kirleten kişinin verdiği zararı telâfi etmesi elbette ki çok doğaldır. Ama çevreyi keyfi olarak kirletip, biraz para ödeyerek kurtulmak bu kadar kolay mı olmalıdır? Tahribatı baştan önleyecek bir otoriteye ihtiyaç yok mudur? Eğer buna ihtiyaç varsa, bu amaca uygun tek otorite devlet değil midir?

Benim ülkem son zamanlarda, başta devletlerin kusurundan kaynaklanan iki sıkıntı yaşadığı için, bu konuda hükümetlerin sorumluluğu üzerinde özellikle duruyorum. Bu sıkıntıların birisi, bütün gizleme gayretlerine rağmen, kalıntıları Türkiye'nin Kuzeyini etkileyen Çernobil kazasıdır. Ötekisi de, bazı sözde "**MEÇHUL**" devletlerin Karadeniz'e zehirli madde arttırmasının denizde zarara yol açmasıdır. Bu iki olay da, bazı hükümetlerin kusurlarından doğmuştur. Konfederasyonumuzun üyesi olan Türk işçilerinin aralarında bulunduğu Türk halkı bu iki olaydan da zarar görmüştür. Şimdi bu kusurların hesabını sormak da benim hakkım ve ödevimdir. Ama maalesef, bu hesabı sorabileceğim kimse yoktur, çünkü olayları yaratanlar hükümetlerdir. Eğer tek bir fert sorumlu olsaydı, zararı ödetir ve vicdanımızı rahatlatabilirdik. Ama fertler değil de hükümetler sorumlu olduğu için hiç birşey yapamayacak mıyız? Olayları unutulmaya mı terkedeceğiz? Elbette bu durum kabul edilemez.

İşte bu nedenle de çevre korunmasında hükümetlerin sorumluluğu fertlerin sorumluluğundan çok daha önde gelmektedir.

Değerli Delegates,

ICFTU Genel Sekreteri değerli kardeşim John VANDERVEKEN, kötü çevre şartlarıyla adaletsiz çalışma şartları arasındaki ilişkiye işaret etmiştir. Bu iki sıkıntının genellikle beraber bulunduğuna ilişkin iddianın tipik bir isbatı da Türkiye'nin durumudur. Gerçekten de, daha önceleri bu kürsüden, çalışma hayatındaki haksızlıkları ve sendikalara uygulanan baskıları çok protesto ettim. Şimdi de çevre konusundaki haksızlıkları arzediyorum. Bu sadece bir tesadüf değildir. Bu, Türkiye'de Endüstri ilişkilerinde ve çalışma mevzuatındaki kirlenmenin doğal çevredeki kirlenmeden çok daha fazla olduğunu gösterir.

Yıllardır, Türk mevzuatındaki kısıtlayıcı ve hatta baskıcı hükümleri bu kürsüden protesto ediyorum. Ama çözüm için tek bir yararlı adım bile atılmamıştır. Hükümetin bütün yaptığı, tatbikatı hiç etkilemeyen bazı kozmetik değişikliklerden ibarettir.

Türkiye 98 sayılı ILO sözleşmesini imzalamıştır. Ama bu sözleşmenin ihlaline ilişkin çarpıcı bir örnek ararsanız, Türk mevzuatına bakmanız yeter. Türk çalışma mevzuatı, sendikacılığı ve toplu sözleşme düzenini bir imkânsızlıklar yumağı yapan, bir **"Kısıtlamalar ve Yasakların Koleksiyonu"**dur. Hatta, sendikanın kongresinin belli bir şehre zorlayan, veya uluslararası ilişkilerini daraltan öylesine hükümler vardır ki, hiç bir akılcı izah mümkün olmadığı için, sadece kısıtlama olsun diye icat edildikleri anlaşılmaktadır.

Türkiye'nin imzaladığı 98. sayılı ILO sözleşmesinin sürekli olarak ihlal edilmesi, Türk Sendikacılık Hareketinin en öncelikli sorunudur. Ancak en az onun kadar önemli olan bir başka sorun da, Türkiye'nin 87 sayılı ILO sözleşmesini imzalamamış tek Batı Avrupa ülkesi olmasıdır. Birisi hiç imzalanmadığı, ötekisi de imzalandığı halde sürekli ihlâl edildiği için, 87 ve 98 gibi en temel iki sözleşmeden yoksun kalmış bir ülkede nasıl bir sistem olabileceğini tahayyül etmek hiç de zor olmasa gerektir.

ILO bu konulardaki hassasiyetini yıllardır göstermektedir. Sorunlar bu salonda ve ILO'nun ilgili komisyonlarında geniş biçimde tartışılır.

şılmaktadır. ILO Yönetimi Türkiye'yi yakından izlemekte ve gerekli girişimleri zamanında yapmaktadır. Türk İşçileri gibi Türk Halkı da bu konuları yakın bir ilgiyle izlemektedir. Türkiye'de Sendika karşıtı tavrı nedeniyle hükümetin gazetelerde eleştirilmediği tek bir gün yoktur. Türkiye'de ve yabancı ülkelerde bütün kişi ve kurumlar sendikal hak ve özgürlüklerin baskı altında olduğunda ve hükümetin artık bu sorunları halletmesi gerektiğinde hemfikirdirler. Ancak ne yazık ki, hükümette hiç bir hareket yoktur.

Benim buradaki amacım Türk Hükümetinin sosyal politikalarını şikayet etmekten ibaret değildir. Bizim sorunlarımızı bu konferansın değerli delegelerinin çözmelerine imkan olmadığını, ve neticede bu sorunların kendi ülkemizde kendimiz tarafından çözülebileceğini biliyorum. Ayrıca, sorunların yıllardır birikmesiyle ülkemde sendikal dayanışmanın yükseldiğini ve sendikaların daha da güçlendiğini de söylemek isterim. Artan sendikal gücümüzle, tabii ILO'nun da moral desteğiyle, TÜRK-İŞ üyesi işçilerin bize verdiği sendikal görevleri tam olarak başatabildiğimize inanıyorum.

Benim buradaki asıl amacım, sayın delegelerin dikkatini şu noktaya çekmektir: Uluslararası çalışma normlarına karşı hükümetin sürdürdüğü menfi tavır o kadar katıdır ki; adeta ILO'ya hakaret sınırlarını zorlamaktadır. ILO yönetiminin ve sayın delegelerin bu konuda daha somut bir tavır almayı gerekli göreceklere eminim.

Sayın Başkan,

Bu noktada, Orta ve Doğu Avrupa'da yaşanan Sosyal ve Siyasal değişimlerin kahramanlarına da en sıcak tebriklerimi sunmak isterim. Türk İşçileri adına kendilerine başarılar diliyorum ve ihtiyaçları olursa teşkilâtının kendileriyle dayanışmaya hazır olduğunu teyid ediyorum.

Ancak bir hususun da altını çizmek istiyorum. Orta ve Doğu Avrupa'da şimdi liberalizme doğru yol alıyorlar. Ama eğer bu, sosyal boyuttan mahrum bir liberalizm olursa, geçen asırdaki vahşi kapitalizmden bir farkı olamayacaktır.

Bu konuda, bizim Türkiye'ki talihsiz tecrübemizden ders alacaklarını umuyorum. Bizde Sosyal yönü zayıf bir Liberalizm vardır. Bunun sonucu da, **korkunç derecede işsizlik ve enflasyon artışı, millî gelirdeki işçi payının azalması, alım gücünün düşmesi, sosyal ve ahlakî değerlerin aşınması, sendikal hak ve özgürlüklerin kısıtlanması** olmuştur.

Nasıl şu anda Orta ve Doğu Avrupadaki kardeşlerimin mutluluğunu paylaşıyorsam, önümüzdeki yıllarda da, onların işçi liderlerinin bu salonda şimdi benim yaptığım türden konuşmalar yapmalarını gönlüm arzu etmiyor. Bu nedenle, şimdiki yepyeni, soylu umut ve heyecanlarına mutlaka sosyal boyutlar da dahil etmelerini tekrar rica ediyorum. Bu sosyal boyutların asgari standartları ILO'nun sözleşme ve tavsiyelerinde mevcuttur. Ayrıca, ICFTU'nun temsil ettiği hür sendikacılık hareketi de mücadele yollarını aydınlatacaktır.

Değerli Delegeler,

Geçen yıl bu kürsüde, Bulgaristan'daki Türk Azınlığın çektiği sıkıntılardan söz etmiştim. Bu sene bu konunun aplikasyon komitesinde gereğince müzakere edildiğini görmekten memnun oldum. Ayrıca, Bulgar Hükümetinin cevabından komitenin tatmin olmayarak, kanun çıkarmakla yetinilmemesi ve asıl tatbikatta iyileşme sağlanmasını istemesinden de memnun oldum. Bu konuda ILO'nun çabuk tavır alması, teşkilâtın etkinliğinin ve güvenilirliğinin bir işaretidir. Ama Bulgaristan'daki zulüm hâlâ bitmiş değildir, oradaki Türk Azınlığı hâlâ baskı altındadır ve ezilmektedir. Aplikasyon Komitesindeki müzakerelerde Bulgaristan Hükümet temsilcisinin vaad ettiği gibi, özellikle son seçimlerden ve yeni bir hükümetin kurulmasından sonra, durumda gerçek bir düzelme sağlanmasını bekliyorum. Gelecek yıl da aynı sorunu huzurunuzda getirmek zorunda kalmayacağımı umuyorum.

Sayın Başkan,

Yıllar önce benim ülkem uluslararası terörizmin tertiplerinden çok çekmiştir. O dönem çok sıkıntılıydı, daha sonra bu tertiplerden kurtulma operasyonları da çok sıkıntılı olmuştur. Biz terörizmin, ne kadar

korkunç bir şey olduğunu biliyoruz ve o günlerin bir daha yaşamak istemiyoruz.

Ancak, bazı komşularımızın, özellikle Güney Doğu Bölgemizdeki bazı terörist faaliyetleri desteklediğine dair işaretler bulunduğu da gözlenmektedir. Başka ülkelerin bizimle hemfikir olmama haklarına saygı duyuyorum, ama işin içine şiddet veya tetörizm girince olayın mahiyeti değişmektedir. Hele, ülkemde kışkırtmaya çalıştıkları gibi kör bir terör söz konusu ise, işçiler dahil herkes zarar görmektedir. Daha geçen hafta, Güney Doğu Bölgemizde bir terör çetesi savunmasız bir köye saldırarak, 12'si tarım işçisi 27 masum insanı öldürdü. Her türlü terörizmi ve destekleyen herkesi ve her devleti kınıyorum ve sayın delegelerin de bu konuda benimle beraber olacaklarına inanıyorum.

Nihayet, sayın başkan, sayın genel direktörden ve değerli mesai arkadaşlarından bir ricam olacaktır. ILO'nun teknik işbirliği projeleri ülkemde son yıllarda bir hayli artmıştır ve bundan ötürü çok teşekkür ediyorum. Ancak, aynı şeyi ILO'nun Türkiye'deki siyasal ağırlığı için de söylemek imkânına sahip değilim. Son tahlilde, doğru siyasal profili olmayan bir ILO mevcut itibarını kaybedebilir. Bu nedenle sayın başkan, sayın genel direktörümüzün, politikacıların ILO normlarına ve ilkelerine saygı duymadıkları Türkiye gibi ülkelerde ILO'nun siyasal ağırlığını artırma yollarını araştırmasını Türk işçileri adına rica ediyorum.

Son olarak, konferansa en iyi dileklerimi sunuyorum.

Teşekkür ederim.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANİ
İMREN AYKUT'UN KONUŞMASI

Sn. Başkan,

Konferans başkanlığına seçilmiş olmanızdan dolayı sizi içten tebrik ederim. Sizin yönetiminizde konferansın bu oturumunun başarıyla gerçekleşeceğinden emin olduğumu ifade etmek istiyorum. Diğer Büro üyelerinin de bu vesileyle tebrik ederim.

Konferans'ın bu yılki oturumunun konusu olarak "Çevre ve Çalışma Dünyası"nın seçilmiş olması zamanlama ve günümüz şartları açısından uygundur. Genel Müdür'ün raporu Konferansımızda bu konuya ilişkin tartışmalar açısından iyi bir temel oluşturmaktadır.

Sn. Başkan,

Çevrenin korunması, çok yakın bir geçmişe kadar, esas itibariyle sanayileşmiş ülkelerin bir problemi olarak kabul edilmiştir. Ancak, günümüzde, Dünya'nın gelişmiş bölgelerinde yaşayan nüfusun büyük bir bölümünün aşırı kalabalık metropoliten bölgelerin neden olduğu çeşitli çevre problemleriyle karşı karşıya olduğu bilinen bir gerçektir. Fakirleşmenin de etkisiyle, bu bölgelerde, gecekonduların büyümesi, temiz su kaynaklarının kıfayetsizliği, yetersiz ulaşım, yetersiz kanalizasyon sistemleri, açlık ve yüksek çocuk ölüm oranları gibi problemleri ciddi boyutlara ulaşmıştır. Bu nedenle, günümüzde çevrenin korunması uluslararası camianın karşı karşıya bulunduğu sorunların en önemlilerinden biridir.

Çevrenin korunması ve bu yönde kollektif bir yaklaşım gerektiğine ilişkin genel prensiplerde yaygın bir görüş birliği bulunduğunu belirtmek mümkündür.

Ancak, bu konuda ülkeler arasında yapılacak uluslararası işbirliğinin şekli ve yöntemlerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Karşı karşıya bulunduğumuz sorunların çözümünün ise kolay ve ucuz olmadığı bir gerçektir.

Genel Müdür'ün de raporunda belirtildiği gibi, kapsamlı bir uluslararası işbirliğinin başlatılması şu soruya verilebilecek tatminkâr bir cevaba dayanmaktadır: "Çevre koruma harcamalarının faturasını kim ödeyecek?"

Toplum bünyesinde ve milletler arasında masraf ve faydaların paylaştırılmasının sosyal ve insanî veçheleri çevre koruma faaliyetleri kadar önem atfedilebilecek hususlardır. Global bir stratejinin geliştirilmesi bakımından, problemin tarifi üzerinde bir uluslararası görüş birliğinin sağlanması ve kalkınmakta olan ülkelerin teknolojik gelişmesine zarar vermeyecek etkin politikaların oluşturulması zaruridir. Bu gibi politikaların uygulanması için kurumsal düzenlemeler ve onları eşitlik prensibine dayalı olarak finanse etme yöntemleri gereklidir. Bunun yanında, çevreyi korumaya yönelik çalışmalar yatırımları engelleyip istihdam artışını durduracak boyutlara getirilmemelidir.

Sn. Başkan,

İlgili diğer teşkilâtlarla birlikte, ILO, çevre yönüyle sağlıklı ve sürekli kalkınma gayretlerine çeşitli katkılarda bulunarak bu alanda da önemli bir görev üstlenmektedir. ILO'nun bu görevin layığıyla gerçekleşmesi için çalışma ortamı, meslekî eğitim ve istihdamın geliştirilmesi gibi yetki ve sorumluluk sahasına giren konularda daha ileri düzeyde faaliyetlere yönelmesi uygun olacaktır.

ILO, aynı zamanda, çevre politikası ile istihdam arasındaki ilişki üzerinde kapsamlı araştırmalar yapmalıdır. Bu gibi araştırmalar bu iki konu arasındaki ilişkiler hakkında dünya genelinde sonuçlar çıkarmamızı sağlayabilir. ILO'nun çabaları prodüktif istihdam yaratıcı özellikte çevre programlarını destekleyecek şekilde yönlendirilmelidir. Bu kapsamda ele alındığında, çevre korumaya yönelik faaliyetlerin ILO program ve bütçesinde öncelikli konular olarak yerlerini korumaya devam etmesinin gerektiğine inanıyoruz.

Sn. Başkan,

Bu noktada, Türk Hükûmeti'nin ve Kamuoyunun çevre konularına büyük önem atfettiklerini ifade etmek isterim. Çevrenin korunma-

şı Anayasamızda Devlet'in temel görevlerinden biri olarak belirtilmiştir. Bunun bir sonucu olarak, çevreyle ilgili faaliyetler Hükûmetinin programında öncelikli bir yer almış olup bir Devlet Bakanı tarafından koordine edilmektedir. Biri Çevre Müsteşarlığı diğeri Özel Çevre Koruma Kurumu olmak üzere iki devlet kuruluşu, ülke çapında tüm çevre faaliyet ve politikalarını geliştirmek, uygulamak ve koordine etmek üzere kurulmuş olup bu çalışmalarını finanse etmek için ayrıca bir Çevre Fonu oluşturulmuştur.

Konuşmanın bu bölümünde, gelişmekte olan ülkelerin, bir yandan hızlı endüstriyel kalkınma ihtiyacı, diğer tarafta sanayileşme ve istihdam yaratma gayretlerini de engelleyebilecek çevre koruma tedbirlerinden oluşan bir çıkmazla karşı karşıya bulunduklarını ifade etmek istiyorum. Türkiye, bu hedeflerden herhangi birini feda etmek niyeti taşımamaktadır. Acilen uygulamaya konulan çevre ile ilgili tedbirlerin bazı sektörlerde yoğun emek teknolojilerin yok olmasına ve bunun sonucu olarak iş kayıplarına yol açması kaçınılmazdır. Biz, benzeri muhtemel kayıpları, geniş çaplı çevre geliştirme projelerine bağlı olarak ortaya çıkan daha kısa dönemli iş yaratıcı teknolojileri benimsemek suretiyle gidermeyi amaçlıyoruz.

Bir örnek vermem gerekirse, istihdam yaratma ve çevre geliştirmek bakımından da çok önemli özellikleri bulunan, kapsamlı bir bölgesel kalkınma planı olan "Güneydoğu Anadolu Projesi"ni belirtmem gerekecektir.

Diğer taraftan, işgüvenliği ve işçi sağlığı konularına gerek işçi sendikalarınca gerekse işverenlerce giderek artan bir şekilde önem verilmesi toplu iş sözleşmelerine, hukukî bazdaki yükümlülüklerin yanı sıra, müşterek işgüvenliği ve işçi sağlığı komitelerinin dahil edilmesine yol açmıştır. "Çalışma hayatının geliştirilmesi" programları sözkonusu olduğunda, maden işleme ve cam sanayileri gibi sektörlerde "kalite dairelerinin" ve işyerinde hijyen ve iş güvenliğini geliştirmeyi amaçlayan müşterek danışma mekanizmalarının yaygın bir şekilde kullanıldığını gözlemliyoruz.

Sn. Başkan,

Ülke düzeyinde gösterilen çabaların çevreye ilişkin sorunların yarattığı güçlüklerin giderilmesi hususunda tek başına yeterli olmadığı her türlü izahtan varestedir. Örneğin, sınırötesi nükleer bir felakatten büyük çapta etkilenmiş bulunan Türkiye, benzeri kazaların gelecekte tekrar vukuunu önleme hususunda kapsamlı uluslararası girişimlerin gerekliliğine inanmaktadır.

Esefle temas etmek istediğim bir başka konu ise, sanayi artıklarının kontrolsüz bir şekilde atılmasıdır. Türkiye, zehirli ve zararlı atıklarla dolu yabancı menşeli varilleri sahillerinden toplamak zorunda bırakılmış bir ülkedir. Biz, bazı sanayileşmiş ülkelerin kendi atıklarını diğerlerinin ülkesine atmasından vazgeçmediği sürece herhangi bir uluslararası kontrol mekanizmasının müsbet sonuçlar vermeyeceğine inanıyoruz. Bu, ülkelerin iyiniyetinin sınavdan geçtiği, hayati öneme haiz bir husustur.

Tüm ülkelerin, çevrenin korunmasının gerçek bir insancıl yaklaşım ve uluslararası işbirliği ruhuna ihtiyaç gösterdiğini kabul etmesi gerekmektedir.

Bu anlayışla hareket eden Hükûmetim, çevreye ilişkin mevcut uluslararası sözleşmelerden bir kısmını onaylamış olup diğerlerini, her bakımdan yeterli bir insan çevresinin geliştirilmesi yönündeki uluslararası gayretlere daha fazla katkıda bulunmak gayesiyle incelemektedir. Bu hususta ülkemiz, Uluslararası Çalışma Teşkilâtı'nın bu alandaki girişimlerine katılma kararlılığını tekrarlıyorum.

Sn. Başkan,

Bu vesileyle, Avrupa'da meydana gelen tarihi değişikliklere kısaca değinmek istiyorum. Hükûmetim, Doğu Anadolu ülkelerinin serbest pazar ve demokrasi doğrultusunda attığı adımları desteklemektedir. Bu çerçevede, bu ülkelerle Uluslararası Çalışma Teşkilâtı arasındaki gelişen ilişkileri memnuniyetle kaydediyoruz.

Gerekli olan hallerde de insan ve azınlık haklarının daha da gelişmesini teşvik ederiz. Avrupa'da hiçbir ülkenin AİİK sürecinin hedef

ve standartlarının gerisinde kalmayacağını ümit ediyoruz. Bu bağlamda, Avrupa'da ortaya çıkan durumun, bazı gelişmiş Avrupa ülkelerinde yasal bir şekilde yaşamakta ve çalışmakta olan göçmen işçilerin yerleşik haklarına menfi etkileri olmayacağına inanmaktayız. Biz, göçmen işçilerin haklarının korunması ve geliştirilmesinde Uluslararası Çalışma Teşkilâtı'nın bir rolü olduğu kanaatini taşımaktayız.

Son olarak, Konferans'ın bu oturumunun başarı ile sonuçlanması hususundaki dileklerimi ve Uluslararası Çalışma Teşkilâtı'nın çalışma dünyasına olan katkılarının devam edeceği yönündeki ümitlerimi yinelerim.

The first part of the paper is devoted to a review of the literature on the effects of the 1997 Asian financial crisis on the economies of the Asian countries. The second part of the paper is devoted to a review of the literature on the effects of the 1997 Asian financial crisis on the economies of the Asian countries.

The third part of the paper is devoted to a review of the literature on the effects of the 1997 Asian financial crisis on the economies of the Asian countries. The fourth part of the paper is devoted to a review of the literature on the effects of the 1997 Asian financial crisis on the economies of the Asian countries.

The fifth part of the paper is devoted to a review of the literature on the effects of the 1997 Asian financial crisis on the economies of the Asian countries. The sixth part of the paper is devoted to a review of the literature on the effects of the 1997 Asian financial crisis on the economies of the Asian countries.

The seventh part of the paper is devoted to a review of the literature on the effects of the 1997 Asian financial crisis on the economies of the Asian countries. The eighth part of the paper is devoted to a review of the literature on the effects of the 1997 Asian financial crisis on the economies of the Asian countries.

The ninth part of the paper is devoted to a review of the literature on the effects of the 1997 Asian financial crisis on the economies of the Asian countries. The tenth part of the paper is devoted to a review of the literature on the effects of the 1997 Asian financial crisis on the economies of the Asian countries.

The eleventh part of the paper is devoted to a review of the literature on the effects of the 1997 Asian financial crisis on the economies of the Asian countries. The twelfth part of the paper is devoted to a review of the literature on the effects of the 1997 Asian financial crisis on the economies of the Asian countries.

The thirteenth part of the paper is devoted to a review of the literature on the effects of the 1997 Asian financial crisis on the economies of the Asian countries. The fourteenth part of the paper is devoted to a review of the literature on the effects of the 1997 Asian financial crisis on the economies of the Asian countries.

The fifteenth part of the paper is devoted to a review of the literature on the effects of the 1997 Asian financial crisis on the economies of the Asian countries. The sixteenth part of the paper is devoted to a review of the literature on the effects of the 1997 Asian financial crisis on the economies of the Asian countries.

TISK GENEL SEKRETERİ KUBILAY ATASAYAR'IN
KONUŞMASI

Sayın Başkan,

Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 77. Oturumuna Başkan seçilmenizden ötürü sizi Türk İşverenleri adına kutlamaktan büyük memnuluk duymaktayım.

Genel Müdür'ün raporunu ilgi ile okudum ve hepimizi ilgilendiren böyle uluslararası bir konuyu seçmesinden ötürü kendisini kutluyorum.

Sayın Hansenne'nin raporu dikkatle incelendiğinde, çevre konusu ile çalışma hayatına ilişkin sorunların birbiri ile olan ilgisinin herkesce kabul edileceğine eminim. Genel Müdür'ün, raporunda çevre sorunları ile istihdam ve gelirler açısından bunlara karşı alınan önlemleri, insan kaynaklarının, çalışma ve yaşam koşullarının geliştirilmesini, bu teşkilat çerçevesinde incelememiz gerektiğini vurgulaması taktirle karşılanmalıdır. Aynı şekilde, çalışma çevresinin korunması, eğitimin önemi her kişinin kendine düşen sorumlulukları bilmesi ve tüm bu konularda sosyal tarafların bir diyalog içinde olmaları, ulusal politika ve uygulamaları etkilemek için uluslararası standartları belirleme ve girişimleri teşvik etme konuları da ILO'nun yetki alanına girmektedir.

Sayın Delegeler,

Uluslararası boyutlara ulaşan ve dünyamız insanlarını tehdit etmekle olan çevre sorunları dikkate alınırken, bunlara ilişkin harcamaların paylaşılması ve koruyucu önlemler açısından da gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında bir ayrımı yapılması gerektiğine inanıyorum. Mr. Hasnenne'in raporunda belirttiği gibi çevreye verilen zararın çoğuna sanayi toplumu ve üretim neden olmaktadır. Bu nedenle, bunlara karşı alınacak önemlerin çoğu bu ülkelerce üstlenmelidir. Başka bir deyişle, Mr. Hansenne'in raporundaki "kim ödeyecek" sorusuna da "kirliliği yapan öder prensibinin uluslararası düzey-

de uygulanması gerekir" şeklinde bir cevap verilebilir. Ancak bu, eşitlik çerçevesinde ele alınacak uluslararası bir gayreti gerektirir.

Şunu da unutmamak gerekir ki, gelişmiş ve gelişmekte olan Ülkeler arasında gözle görülür bir kontrast mevcuttur. Gelişmiş ülkeler, refahlarından ve sanayileşmiş olmalarından doğan çevre sorunlarını çözümleyecek stratejilere öncelik verirlerken gelişmekte olan ülkeler yoksulluk ve temel gelişmelerinden doğan sorunları çözümleyecek stratejilere öncelik tanımaktadırlar. Bu nedenle, bu alandaki uluslararası işbirliğini bu kontrastı, teknoloji ve kaynakları, sanayileşmiş ülkelerden sanayileşmekte olanlara transfer ederek onların gelişmelerini hızlandırmak suretiyle azaltması, hatta kaldırması gerektiği düşüncesindeyiz.

Umarım ki hepimiz, aynı durumda olduğumuzun bilincine çok geç olmadan varalım.

Sayın Başkan

Değerli Delegeler,

Üç kıtanın birleşme noktasında bulunan, üç tarafı denizle çevrili, zengin kültür varlığına ve güzel bir iklime sahip ve her yıl çektiği turist sayısının artmasıyla Avrupa'da bir numaralı turist beldesi olmayı vaadeden Türkiye, çevre sorunlarına karşı fevkalade duyarlı davranmaktadır.

Türkiye'nin sanayileşmiş ülkeler arasına geç katılmasından ötürü çevresinin diğer Avrupa ülkeleri gibi, ki önümüzde ders alacağımız bir çok örnek var, kirlenmemiş olması kendisi için bir avantaj oluşturmaktadır.

Türkiye'nin çevre sorunlarına verdiği önem Anayasa ve diğer konulardaki hükümlerde gayet iyi yansıtılmaktadır: Nitekim, Türk Anayasasının 56. maddesinde "Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir." Aynı şekilde 63. maddesinde de "Devlete, tarih, kültür ve tabiat var-

lıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlar, bu amaçla destekleyici ve teşvik edici tedbirleri alır" denmektedir.

Bu itibarla, 1983 tarihli Çevre Yasasının "kirleten öder prensibi" gibi birçok uluslararası kabul edilen prensipleri içerdiğini de belirtmek isterim. Söz konusu yasa, çevre sorunlarına entegre ve planlı bir yaklaşımı öngörmektedir. Şu anda çevre korumasından sorumlu olan organ, devlet bakanlarından biri vasıtasıyla başbakana bilgi vermekle yükümlü çevre müsteşarlığıdır. Bu resmi organın dışında, birçok sayıda özel kuruluş ve vakıf da konu ile ilgilenmekte ve kamuyu aydınlatmaktadır.

Bugün, tüm bu resmi ve özel kuruluşlar binlerce sayfalık topluluk çevre yasalarına ilişkin metinlerin çevirisi ile Avrupa standartları ile uyum içerisinde olması öngörülen ulusal yasaları karşılaştırma görevini üstlenmiş bulunmaktadırlar.

Sayın Delegeler,

Sözlerime son vermeden önce Türkiye'deki çevre koruması ile ilgili ilişkilerden, endüstriyel gelişmeler ve istihdam'dan söz etmek istiyorum.

Türkiye, sanayileşme işlemine uzun yıllar önce başlamış diğer ülkeler gibi, hem endüstriyel değişiklikler hem de uluslararası ekonomik ilişkileri üzerindeki etkiler açısından büyük ölçüde başarıya ulaşmıştır. Bir örnek vermek gerekirse, Türkiye'nin ihracatının % 80'ini endüstriyel ürünler olduğunu söyleyebilirim. Tüm bu başarıya rağmen endüstrimizin dikkat ve korumaya ihtiyacı vardır. Bu nedenle biz, endüstriyel gelişme ile çevre koruması arasında hassas bir dengeyi varlığına inanmaktayız. Eğer bu denge ikinciye biraz daha fazla kayacak olursa endüstriyel kalkınma engellenir. Kirliliğe karşı alınan önlemlerin neden olduğu harcamalar yeni yatırımları önler. Sonuçta da işsizlik en önemli makro ekonomik sorunlardan biri olarak devam edecek ve hatta hızlı nüfus artışı nedeniyle daha da kötüleşecektir.

Son olarak, Bulgar işgücünün bir bölümünü teşkil eden Türk azınlığının sorunları karşısında Uluslararası Çalışma Teşkilatı tarafından

gösterilen ilgi ve hassasiyet dolayısıyla Sn. Genel Müdür'e teşekkürlerimi sunmak istiyorum. Ekspertler Komitesinin bu konudaki son raporunda belirtildiği üzere bulgaristan'ın Türk azınlığa uygulanan gayri adil davranışlara son verecek yasal ve idari önlemleri alması ve Bulgaristan tarafından da onaylanmış bulunan ILO Sözleşmelerinin ilgili hükümleri gereği olarak soydaşlarımızın gaspedilmiş haklarını iade etmesi beklenmektedir. Bulgaristan Bakanlar Kurulunun ve Devlet Konseyinin yeni yıl öncesinde almış olduğu karar ve Milli Meclisleri tarafından onaylanan bildiri de geçmişteki haksızlık ve yanlışlıkların düzeltilmesi yoluna gidildiğini göstermektedir. Bulgaristan'ın yerine getirmeyi vaad ettiği önlemleri kısa süre içinde almasını ümit ediyoruz ve Türk azınlığının haklarının tam olarak aide edilmesi açısından bu kararların uygulanmasını ILO'nun aktif olarak takip edeceğine inanıyoruz.

77. Konferasnta varılacak sonuçların daha iyi bir çevreye sahip olunacak yeni ufuklar açması ve dolayısıyla çalışma hayatının sorunlarının daha kolay çözümlenmesi umuduyla, Türk İşveren Delegasyonu adına başarılı bir konferans için en iyi dileklerimi sunarım.

SONUÇ DEĞERLENDİRMESİ VE ÖNERİLER

TÜRK-İŞ 77. Çalışma Konferansında da başarılı olmuştur. Alınan sonuç beklenin de üstündedir. Kimya; Gece Çalışması; Otel Restoran; Serbest Mesleklerin teşviki ve aplikasyon Komisyonları ve komitelerinde mevcut imkanlar son haddine kadar kullanılarak gerekli çalışmalar yapılmıştır. Türkiye, bu yıl prosedür gereği her ne kadar 98 sayılı sözleşmeden Aplikasyon Komitesinin gündemine alınmıyorsa da, komite çalışmalarının genel görüşmeleri ve çalışmalar esnasında, ima yoluyla da olsa eleştirilere muhatap olmuştur. Hollanda ve İngiltere işçi delegeleri özellikle işçi grubu (Aplikasyon komitesi işçi grubu) toplantılarında, Türkiye'nin ILO Normlarını ciddiye almayan ülkeler arasında bulunduğunu, her konferansta mesnetsiz gerekçelerle komiteyi oyaladığını, makamın değil Bakanlık görevine gelen kişilerin şahsi sorumluluğundan kaynaklanan gerekçeler ileri sürüldüğünü, kaldı ki böyle de olsa, bu davranışın uluslararası ciddiyet kurallarıyla bağdaşmadığını, bu nedenle ve ayrıca AT'a tam üyelik başvurusunda bulunan ve Avrupa'nın güçlü bir üyesi statüsü isteyen, ancak 87 sayılı sözleşmeyi de imzalamayan tek Batı Avrupa Ülkesi olduğunu, bu nedenle işçi grubunun Türkiye'yi sonuna kadar yakın takipte tutması gerektiğini, belirtmişlerdir. Biz de TÜRK-İŞ olarak Hükümetin onur kırıcı ve bizleri Uluslararası platformlarda küçük düşürücü davranışlarından müştekiyiz. Türk işçi hareketinin içinde bulunduğu yasal engeller tamamen ortadan kalkana kadar, özellikle sendikal hak ve özgürlükler konusunda, ICFTU, ETUC ve ILO nezdinde sürdürdüğümüz mücadeleyi bundan sonra da aynı etkinlikte sürdürmek zorundayız. 78. ILO Konferansında Türkiye'nin 98 sayılı sözleşmeyi ihlalden gündeme alınması için, hemen çalışmalarımızı tesbit etmeliyiz. ILO Yönetim Kurulu'nun 246. Oturumunda görüşülen ve makama ayrı bir rapor halinde sunulacak olan Sendikal Hak ve Özgürlükler Komitesinin 273. Raporunda "Türkiye 1981 yılından beri toplam 17 kere Komitenin gündemine gelmiş... olmasına rağmen, bu alanda hiç bir olumlu gelişme kaydedilmemiştir..." denmektedir. Bu da Türkiye'nin kesin olarak gündemde kalacağının işaretidir. Ancak TÜRK-İŞ Şubat 1991'e kadar bu alandaki gelişmeleri anında ILO'ya bildirmek durumundadır.

II. BÖLÜM

1 9 9 1

**TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULUNA
SUNULAN 78. DÖNEM
ILO KONFERANSI ÇALIŞMALARI**

R A P O R U

II. BÖLÜM İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
Giriş.....	37
Konferans Çalışmaları	
Konferans Gündemi	38
Konferansa katılan delegeler/Gözlemciler	39
Konferans öncesi yapılan çalışmalar	40
Öncelik Oylaması ve Aplikasyon Komitesi Çalışmaları.....	47
TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ'ın Genel Kurulda yaptığı konuşma	53
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı İmren AYKUT'un konuşması	59
TİSK Genel Sekreteri Kubilay ATASAYAR'ın Genel Kurulda yaptığı konuşma.....	65
Sonuç Değerlendirmesi ve Öneriler.....	69

ULUSLARARASI ÇALIŞMA TEŞKİLATI ILO 78. DÖNEM ÇALIŞMA KONFERANSI

GİRİŞ

Kamu kesimi Toplu sözleşmelerinin tıkanması nedeniyle TÜRK-İŞ heyeti, 4.6.1991 günü Cenevre'ye hareket etmiş, aynı gün yapılan İşçi Grubu toplantısına katılamamıştır.

78. Dönem Çalışma Konferansı 5-26 Haziran 1991 tarihlerinde İsviçre'nin Cenevre kentinde yapılmıştır. Konferans başkanlığına Endonezya Çalışma Bakanı Cosmos BATUBARA seçilmiştir. Konferansa 149 ILO üyesi ülkeden toplam 2000 civarında Hükümet, İşçi ve İşveren delegesi katılmıştır.

Konferans başkanının açış konuşmasında da değindiği gibi, 78. Çalışma Konferansı son birkaç yıldır Dünyada köklü yapısal değişikliklerin, özellikle Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinin plan ekonomisini terk ederek pazar ekonomisine geçme ve toplumun tüm kesimini etkisi altına alan demokratikleşme süreci, ki bu süreç olgusu dramatik boyutlarıyla varlığını sürdürmektedir, gölgesi altında yapılmıştır. Bu nedenle konferansta, Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri ILO denetimi dışında bırakılmıştır. Uzmanlar Komitesinin bu davranışı ise, bazı delegeler tarafından eleştiriye neden olmuş, hatta bazıları Aplikasyon Komitesini çifte standart uygulamakla suçlanmışlardır. Dünya barışının Körfez Savaşı ile büyük bir tehlike atlattığı, ancak tehlikenin savaş açısından geçmiş olması her ne kadar memnuniyet verici ise de, tehlikenin Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinde yaşanan sistem değişikliği sancıları, Dünyada sürmekte olan sefalet ve açlık olgusunun tüm etkinliğiyle sürmesi, Dünya barışı için potansiyel bir tehlike oluşturmaya devam etmektedir.

KONFERANS ÇALIŞMALARI

KONFERANS GÜNDEMİ

1 - Yönetim Kurulu ve Genel Direktörün raporlarının görüşülmesi

TÜRK-İŞ Mensuplarının
Komitelere Dağılımı

2 - Program, Bütçe ve Mali Konular

3 - Aplikasyon Komitesi

Ş. Yılmaz, M. Bamyacı
D. Albayrak, E. Kocaoğlu

4 - Otel, Restoran ve benzeri İşyerleri

C. Bakındı, N. Yücel
E. Kul, H.H. Kayabaşı

5 - İşverenin iflası halinde işçi
haklarının korunması

M. Tiryakioğlu, M. Özbek
E. Kocaoğlu

6 - Tarımda Modern Teknolojilerin
kullanılması

S. Özdeş, D. Albayrak
H. Alcan

7 - Apartheid/Güney Afrika ve
Namibiya'da uygulanan ırk
ayırıcılığına karşı alınan
kararların revizyonu

8 - Kararlar Komitesi

Faruk Barut, M. Ceylan
B. Meral, H.S. Doğu

Ara not : Bayram MERAL ve Emin KUL mevcut Toplu Sözleşme tükeneği nedeniyle Cenevre'ye
gelememişlerdir. Bazı üyeler de geç gelmişlerdir.

Yukardaki resmi delegasyon mensupları ve teknik danışman-
lar dışında ILO'ya gelen gözlemciler de sırasıyla alt komisyon
ve komite çalışmalarını izlemişlerdir. Ayrıca bazıları kendi işkolu
meslek federasyonu mensuplarıyla görüşme fırsatı da bulmuşlar-
dır.

78. Dönem Çalışma Konferansına delege, teknik danışman ve gözlemci olarak katılanlar sırasıyla şöyle:

(Resmi ILO listesi)

- 1 - Şevket YILMAZ, TÜRK-İŞ Genel Başkanı, Delege
- 2 - Mehmet BAMYACI, TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma sekreteri
- 3 - Hikmet ALCAN, ŞEKER-İŞ Genel Başkanı
- 4 - Münir CEYLAN, PETROL-İŞ Genel Başkanı
- 5 - Faruk BARUT, TESİ-İŞ Genel Başkanı
- 6 - Sabri ÖZDEŞ, TARIM-İŞ Genel Başkanı
- 7 - Cemail BAKINDI, TOLEYİS Genel Başkanı
- 8 - H. Hüseyin KAYABAŞI, Türkiye MADEN-İŞ Genel Başkanı
- 9 - Metin TIRYAKIOĞLU, BASİSEN Genel Başkanı
- 10 - Derviş ALBAYRAK, Dış İlişkiler Müdürü
- 11 - Mustafa ÖZBEK, TÜRK-METAL Sendikası Genel Başkanı
- 12 - Gültekin ÖZDENER, Danışman
- 13 - Emre KOCAOĞLU, Danışman
- 14 - Hasan Serhat DOĞU, Danışman
- 15 - Nevres YÜCEL, Danışman
- 16 - Savaş BENLİ, SAĞLIK-İŞ Genel Başkan vekili (Gözlemciler)
- 17 - Fikri KARAKADILAR, SELÜLOZ-İŞ Genel Başkanı
- 18 - Mustafa ALPDÜNDAR, TÜRK HARB-İŞ Genel Başkan Vekili
- 19 - Ali Osman ALBAYRAK, TÜRK HARB-İŞ İstanbul Şube Başkanı

20 - Hasan Hüseyin KARAKOÇ, TEKGIDA-IŞ Genel Sekreteri

21 - İsmail TOPÇU, TEKGIDA-IŞ Rize Şubesi Mali Sekreteri

22 - Önder KONULOĞLU, TÜRKSEN Genel Başkanı

23 - Nihat ELMAS, TÜRKSEN Genel Başkan Vekili

24 - Sait BÜRÇÜN, TEKSİF Genel Başkan Vekili

25 - Mustafa ÇİFTÇİ, Türkiye Maden-Iş Eğitim Sekreteri

26 - Bayram MERAL (gelmedi)

27 - Emin KUL (gelmedi)

28 - Fuat ALAN, BELEDİYE-IŞ Genel Başkanı

KONFERANS ÖNCESİ VE ESNASINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

TÜRK-IŞ, yıllardan beri ILO normlarına uymayan çalışma yasasını değiştireceğini muhtelif mekanlarda açıklayan Hükümetin, bu yıl da ILO Aplikasyon Komitesinin gündemine alınması için, hemen 77. Konferanstan sonra girişimlerini sürdürmüştür. Bu nedenle 12 Nisan 1991 günü Brüksel'de (ETUC İcra Kurulu esnasında) ICFTU genel sekreteri John VANDERVEKEN ile iki saatlik bir görüşme yapmıştır. Bu görüşmede Genel Başkan Şevket YILMAZ, bu yıl TÜRK-IŞ'in ILO'da izleyeceği politikayı, Hükümetin tavizsiz katı tutumunu, demokratikleşme yolunda Türk Hükümetinin Türk Ceza Kanununun 141, 142 ve 163'ncü maddelerini iptal etmesinin memnun edici olmasına rağmen sendikal alanda TÜRK-IŞ'in taleplerine kulak tıkadığını, hatta Mart 1990 tarihinde Hükümete ve siyasi partilere sunulan yasa ve anayasa değişikliği önerilerinin hala tozlu dolaplarda bekletildiğini... anlatmıştır. Hükümetin bu tutumunun Türk İşçi Hareketini huzursuz ettiğini belirtmiştir. Bu olgular ışığında, ICFTU'nun bu yıl da TÜRK-IŞ'e tam destek vererek, bu yıl ILO Uzmanlar Komitesi raporunda 98 ve 111 sayılı ILO sözleşmelerini ihlal ettiği için rapora girecek Türkiye'nin öncelik (priorite) oylamasında mutlaka görüşülecek ülkeler arasında yer almasını sağlamasını rica

etmiştir. John VANDERVEKEN, Türkiye'nin bu anti demokratik cza maddelerini değiştirerek uluslararası platformda olumlu bir puan aldığı gerçek, ancak bu Türkiye'nin sendikal hak ve özgürlükler konusunda mevcut kısıtlamaları kaldırmadığı sürece, tüm demokratik kuruluşların hedefi olmaya devam edecektir. Biliyorsunuz biz ICFTU olarak ta baştan beri "Türkiye tüm kurum ve kurullarıyla demokratikleşmediği sürece, her türlü ekonomik ve politik muhalefeti yapacağımızı" daha 1981 yılında açıklamıştım. Bu görüşümüzde hiç bir değişiklik olmadı... Bu yıl ILO'da da hem 98 hem de 111 sayılı sözleşmeleri ihlal etmekten Aplikasyon Komitesinin gündemine alınacak ve ulusların huzurunda hesap verecektir, demıştır.

TÜRK-İŞ 31 Mayıs 1991 günü ICFTU'ya aşağıdaki mektubu yazarak, önceliğin 98 sayılı Sözleşmeye verilmesini, zira bu sözleşmenin örgütlenme ve özgürlükler konusunda temel oluşturduğunu, hatta Türkiye'nin 98'i ihlal etmesinden dolayı da özel paragrafa almasını talep etmiştir. Mektup aynen şöyle:

Aziz kardeşim Vanderveken,

Konu : ILO Konferansının Aplikasyon Komitesinde Türkiye Görüşülürken izlenecek ICFTU stratejisi hakkında TÜRK-İŞ'in istekleri

Gelecek ILO Konferansında, Türkiye'de ILO Sözleşmelerinin ihlal edilmesi, pek muhtemelen yine de en popüler konulardan biri olacaktır.

Bütün uluslararası zeminlerde, özellikle ILO'da, Türkiye'deki işçi hakları ve sendikal özgürlüklerin korunması için TÜRK-İŞ'e sağladığınız çok değerli desteğiniz için ICFTU'ya şahsınıza teşekkürlerimizi tekrarlarken, gelecek ILO Konferansında da, TÜRK-İŞ'in ihtiyaçları ve istekleri doğrultusunda aynı desteği sağlamaya devam edeceğinize de eminim.

Geçen yılki konferansın başında pozisyonumuzu Eddy'ye yazılı olarak ilettiğimiz. Aşağıdaki paragraflarda görüleceği gibi bu yıl da tutarlı bir şekilde benzer bir politika izleyeceğiz.

1 - Bu yıl 98 sayılı sözleşmenin görüşülme yılı olduğuna göre, bu fırsatın en iyi şekilde kullanılmasını tercih ediyoruz. Bu nedenle ICF-TU, Türkiye konusu görüşülürken Türkiye'nin 1952 de imzaladığı 98 sayılı Sözleşmenin ihlalleri üzerine yoğunlaşırsa memnun olurum.

2 - Ancak halen Türkiye'deki işçiler ve sendikalar için öncelik taşıyan reel konulara teksif olunmasını sağlamalıyız. Uzmanlar Komitesinin son raporu, reel konuları (raporun 2. paragrafından muğlak biçimde değinilen serbest toplu pazarlığa muhtelif müdahale biçimleri, hür sendika faaliyetlerine yapılan müdahalelerin açıkça baskı mahiyetine varması, grevlere müdahale edilmesi, vs. gibi) daha az vurgulayan; ama artık hayati bir problem olmaktan çıkmış eski bir önceliğe (1 paragrafta ifade edilen sayısal baraj sorunu) daha fazla önem veren bir izlenim bırakmaktadır. Bu sorun bir kaç yıl önce gerçekten önemliydi, ama artık sendikalarımızın çoğu bu sorunu aşmışlardır ve bu sorun artık sendikaların ve işçilerin çoğu için hayati bir tehdit oluşturmamaktadır. Bu nedenle de zaten geçen yılki genel kurul konuşmamda bu konuya bilinçli olarak değinmemiştim. Bu yıl bu soruna gereğinden fazla ağırlık verilirse, hükümete hiç de haketmediği geniş bir manevra alanı sağlanacağından korkarım. Bu sorunun bizim için artık öncelikli bir konu olmaktan çıktığını ve bu yılki konuşmamda da bu konuya değinmemeyi düşündüğümü lütfen dikkate almanızı rica ederim.

3 - Türkiye 87 sayılı Sözleşmeyi imzalamadığı için, milyonlarca memurun ve kamu görevlisinin kategorik olarak sendikalaşma hakkından mahrum bırakılmasının eleştirilmesinde bu enstrümandan yararlanma imkânımız olmayabilir. Fakat, çağdaş uygarlığın temel direklerinden biri olan bu derece önemli bir Sözleşmeyi imzalamanın da her modern ülke için büyük bir ayıp teşkil ettiğini de mutlaka vurgulayabiliriz. Ayrıca, Uzmanlar Komitesinin raporunda da bu konuda kullanılan güçlü argümanlardan da yararlanabiliriz. Uzmanlar, bu konudaki eleştirilerini, çok zeki bir biçimde, imzalanmış 98 sayılı Sözleşmenin 6. maddesine dayandırmışlardır (paragraf 3).

4 - Geçen yılki stratejimizin paralelinde olarak, Türkiye'nin 1967 de imzaladığı III sayılı sözleşmenin ihlâline ilişkin, sıkıyönetimle ilişkili 1402 sayılı Yasadan kaynaklanan geçmiş vakaları da abartmaktan kaçınmayı tercih ederiz. 1980 den sonraki askeri dönemin en kötü yıllarında bu vakalar trajik boyutlardaydı. Ama TÜRK-İŞ'in Türkiye'deki mücadelesi ve ICFTU'nun dünyadaki uluslararası dayanışması sayesinde, bu vakaların sonuçları daha küçük boyutlara düşürülmüştür. Sıkıyönetim ve acil halleri düzenleyen mevzuatta bu kötü hükümler hâlâ yer almakla beraber, kurbanların çoğu ya işlerine iade edilmiş veya bir şekilde rehabilite edilmişlerdir. Bu nedenle, konudaki abartmalar, hükümete kolayca cevap verme olanakları hediye edecektir. Üstelik, bu sorunun en pratik çözümü de, müstakil vakaları teker teker ele alıp incelemek değil, hükümeti 87 sayılı Sözleşmeyi imzalamaya zorlayıp memurlara sendikal himaye sağlamaktır. Bu gibi ihlâllere sendikalaşmış işyerlerinde bu derece kolaylıkla teşebbüs edilemeyeceği, ama kamu ofislerindeki sendikalaşmamış idari personel hakkında teşebbüs edildiği açıktır.

5 -Aplikasyon Komitesinin raporlarında ve ilişkili dökümanlarının lisanın kuvvetli bir üslupla kaleme alınmasını tercih ederiz. Yukarda açıklanan ihtiyaçlar ve istekler doğrultusunda, Türkiye'nin özel bir paragrafa dahil edilmesini amaçlamamız gerektiğine inanıyorum. Yıllardır Türkiye konusu görüşülmesine rağmen halâ daha ciddi gelişmelerin sağlanmamış olmasının Komite'de yartmış olabileceği hayal kırıklığı ve bıkkınlık duygularından da yararlanabileceğimizi düşünüyorum.

Bu yazıyı Cenevre'ye Eddy ve meslekdaşlarınıza da iletirseniz ayrıca memnun olurum. Böylece, Konferans başladığında, yıllardır son derece başarıyla yaptıkları gibi, bu yıl da işçi grubunu bu doğrultuda koordine etmek imkânını bulabilirler.

5 Haziran 1991 günü ILO 78. Konferansını açılışını müteakip, ICFTU'nun Cenevre Bürosu müdürü Eddy Laurijssen ile görüşülmüş ve bu yıl TÜRK-İŞ'in TAVIR değil, ÖNCELİK politikasına ağırlık vermek istediğini bir kere de şifahi olarak anlatmıştır. ICFTU temsilcisi, ILO Sözleşme ve ilkelerine ters düşmeyecek her türlü değişikliği

destekleyeceklerini, ancak kendilerine bu arada bazı Türk sendika ve kuruluşlarından yazılar geldiğini, TÜRK-İŞ'in baraj konusunda değişiklik, tavır değişikliği, yapacağının ima edildiğini belirtmiştir. Bunun üzerine Emre KOCAOĞLU, bunun doğru olmadığını, başta da belirtildiği gibi TAVIR değil öncelik değişikliği yapmak istediğini, bu hususun 31.5.1991 tarihli TÜRK-İŞ yazısında da açık seçik belirtildiğini söylemiştir... Eddy Laurijssen, Aplikasyon Komitesi üyelerine dağıtılmak üzere bir yazı hazırlanmasını, bu yazıda öncelik değişikliği istendiğinin de belirtilmesini rica etmiştir... Daha sonra bu yazı hazırlanarak çoğaltılmış ve ICFTU başta olmak üzere çok sayıda işçi delegesine dağıtılmıştır. Bu yazının metni de şöyle:

Türkiye'de çalışma hayatında pek çok kısıtlama vardır. Bu kısıtlamaların tamamını burada saymak bile komitenin çok değerli zamanını alacak kadar uzun bir liste teşkil eder.

Türkiye çalışma hayatını ILO standartlarının gerisine düşüren kısıtlamaları, Türk işçilerinin ve Türk sendikalarının acil ve somut önceliklerine göre komitenin bilgisine özetle sunmak istiyoruz. En acil mesele, Türkiye'nin 1952'de onayladığı 98 sayılı ILO Sözleşmesinin sürekli ve ağır biçimde ihlal edilmesidir. Komitenin yıllardır görüştüğü ve iyi bildiği gibi, bu ihlallerin en önemli bazıları şunlardır:

- Birçok işkolunda kategorik olarak grev yasaktır. Mesela Bankacılıkta, Elektrikte, Enerjide, Savunma Fabrikalarında, kısmen gemilerde, kısmen Petrol ve Madende işçiler grev yapamazlar.
- Bu işkollarında mecburi tahkim vardır. İhtilaf otomatikman Yüksek Hakem Kuruluna intikal eder.
- Diğer işkollarında teorik olarak grev mümkündür. Ama Hükümetin Milli Güvenlik gibi çok muğlak bir gerekçeyle pratikte her işkolundaki her grevi 60 gün erteleme hakkı vardır. Böyle bir ertelemeye sonra da mesele yine otomatikman mecburi tahkime, yani Yüksek Hakem Kuruluna intikal eder.
- * Yüksel hakem kurulu adil bir kurul değildir. İşçi temsilcileri, işveren hükümet ve diğer temsilcilere nisbetle, 6 ya 2 azınlıktadır.

Ayrıca bu korul, işçi haklarını gerileten bir giyotin gibi kullanıldığı için son derece ağır bir baskı vasıtasıdır.

- * Hükümetin erteleme hakkını kötüye kullanmadığı iddiası doğru değildir. Kağıt, Tekstil, porselen, metalurji gibi milli güvenlikle asla ilgisi bulunmayan grevler hükümetçe ertelenmiş, daha sonra sendikaların yargıda itirazıyla hükümetin erteleme kararı bozulmuştur. Demek ki hükümetin bu maddeyi kötüye kullandığı yargı kararıyla sabittir.
- * Hükümetin erteleme kararının yargıda bozulmasından sonra grevin tekrar başlaması pratikte hiçbir anlam taşımaz. Çünkü başlayıp ta ertelenen bir grevin daha sonra tekrar başlamasının adeta imkansız derecede zor olduğu sendikal tecrübeyle sabittir. Bu durumda hükümet, pratikte, istemediği her grevi kırmak imkanına sahiptir ve bunu da bir kaç kere yapmıştır.
- * Grev yapılsa bile, günlük rutin uygulamada bir çok gayri adil kısıtlama ve baskı vardır. Pratikte grev tehlikeli bir macera halinde getirilmiştir.
- * Uzmanlar komitesinin çok yerinde bir yorumla; 98 sayılı ILO sözleşmesinin 6 ncı maddesine bağladığı bir hususa da dikkatini zi çekmek isteriz.
- * Bu yorumla, Türkiye'de bütün memurlara uygulanan sendikalaşma yasağının 98 sayılı sözleşmenin 6. maddesinin ihlali olduğu ortaya çıkmıştır.
- * Bu yorumla, Türkiye'de bir çok haksızlığa önleyici yeni ufuklar açmaya adaydır. Uzmanlar komitesinin bu sağlıklı yorumdan ötürü tebrik etmek gerekir.
- * Yaklaşık iki milyon memurun tümü devlet otoritesini kullanmaz. Bunların çoğu devlet bürolarında temizlik, sekreterlik, ofis işleri gibi işleri yapan ve bütün dünyada tipik işçi kabul edilen kişilerdir. Hükümetin bu gerçeği kabul etmesi halinde bu kişiler de, diğer ülkelerde eşitleri gibi, sendikalaşma hakkına kavuşacaklardır.

- * Mesela bir devlet bankasındaki işçi memur sayılır ve sendikaya üye olamamış ama özel bir bankada aynı işi yapan kişi işçi sayılır ve sendikalı olabilir. Aynı şekilde özel okul öğretmeni sendikalı olabilir, devlet okulu öğretmeni olamaz. Özel bir ofisteki sekreter sendika olabilir, devlet ofisindeki aynı işi yapan sekreter sendikalı olamaz. Belediyelerde sokağı temizleyen işçi sayılır ve sendikalı olabilir, ama ofisi temizleyen kişi memur sayılır ve sendikalı olamaz.
- * Bu durum korkunç bir haksızlık ve ayrımcılıktır. Ve tabiidir ki 98 sayılı sözleşmenin 6 ncı maddesinin açık bir ihlalidir.
- * Bu meselenin üzerine gidilir ve uzmanlar komitesinin uyardığı anlamda bir özgürlük sağlanırsa, şimdi sendikalaşma hakkı olmayan milyonlarca kamu işçisi işçi sayılacak ve sendikalaşma hakkına kavuşacaklardır. Bu arada, zaman zaman bu haksız uygulamayı savunmak durumunda kalan Çalışma Bakanlığı çalışanları da sendikalı olabileceklerdir, o zaman onların haklarını da savunmak bize şeref verecektir.
- * Son olarak şunu da ekleyelim: Hükümet Türkiye'deki grev istatistiklerini gösterip, ülkede grev özgürlüğü bulunduğunu iddia ediyor. Evet, Türkiye'de grev yapıyoruz, ama ülkede gerçekten grev ve sendika hürriyeti olduğundan değil, şartlar o kadar ağırdır ve işçiler ve sendikalar o kadar baskı altındadır ki, bütün riskleri göze alıp bu tehlikeli macerayı göze aldığımızdan yapıyoruz. Yani bu grevler hürriyetlerin mevcudiyetini değil, bizim cesaretimizi ve uluslararası sendika hareketinin dayanışmasının gücünü gösterir.
- * Bizim öncelik listemizi daha fazla uzatıp zamanınızı tüketmek istemiyoruz.
- * Yukarıda özetle sunduğumuz öncelikler, Türkiyede hükümetin, hür toplu sözleşme sisteminin işleyişine müdahale ettiğini ve sendikaları en meşru haklarından mahrum ettiğini göstermeye yeter.

- * Bu komite ILO'nun vicdanıdır. Artık bu vicdan bu konularda gerekli hassasiyeti göstermelidir.
- * Komiteden ricamız şudur: Yukarıda özetlediğimiz 98'in ihlallerinde elbetteki Hükümet sorumludur. Komitenin bu sorumluluğu tescil etmesini bekliyoruz.
- * Hükümet, bu kadar uzun zamandan beri hem Türk işçilerinin ve hem de ILO'yu oyalamaktadır. Bu durumda hükümetin nazik ifadelerle karşı duyarlı olmadığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle komitenin, mümkün olan en güçlü ifadelerle hükümetin sorumluluğunu tescil etmesini bekliyoruz.
- * ILO'nun vicdanı en güçlü biçimde tepkisini göstermeli ve meseleyi yukarıda özetlediğimiz öncelikler çerçevesinde ILO'nun etkili gözetim ve zorlama mekanizmalarına intikal ettirmelidir.

İkili temaslar sürdürülmüş ve TÜRK-İŞ'in talepleri yardım edebilecek herkese anlatılmıştır. Bu vesileyle AFL-CIO delegesi James BAKER ve AAFLI Genel Direktörü Charles GRAY ile de birer görüşme yapılmıştır. AFL - CIO, John JOYCE'un Türkiye görüşülürken Aplikasyon komitesinde bir konuşma yapacağını bildirmiş ve aydınlatıcı bilgi içeren döküman ve yazıları istemiştir.

ÖNCELİK OYLAMASI (PİRİYORİTE)

ICFTU temsilcisi ve İşçi Grubu başkanı bu yıl Aplikasyon komitesinde görüşülecek öncelikli ülkeler oylaması yaparken, Türkiye'nin hem 98. hem de III sayılı sözleşmeleri ihlalden görüşülmesi için gündeme alınmasına çaba sarfedeceklerini, kulisin tamamlandığını belirttiler. Bu arada III sayılı sözleşmeyi ihlalden Uzmanlar Komitesi raporunda yer alan Bulgaristan'ın da gündeme alınması istenmiştir. ICFTU devreye girmiş, ancak İşveren Grubu buna karşı çıkmıştır. Gerekçe olarak da Bulgaristan da henüz kimin muhatap alınıp alınamayacağını, Orta ve Doğu Avrupa ülkelerini bu yıl geçiş süreci nedeniyle rahat bırakma yolunda prensip kararı aldık. Onun için Bulgaristanın III'ü ihlalden bu yıl görüşülmesine karşıyız, demiştir.

APLIKASYON KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

Öncelik oylamasında gündeme alınan Türkiye, Hükümetin isteğiyle 14 Haziran 1991 günü görüşülmüştür. Ancak Türkiye'den önce Küba'nın görüşülmesi aşırı derecede zaman almış ve 14 Haziran gününü ancak 98 sayılı sözleşme görüşmeleri tamamlanmış, 111 sayılı Sözleşme, 15 Haziran 1991 Cumartesi gününe sarkmıştır.

24 numaralı genel kurul zabıtında yer aldığı gibi, Hükümet sözcüsü 98 üzerine uzun bir konuşma yapmıştır. Konuşma içinde en sürpriz olay ise, Hükümet Temsilcisinin Uzmanlar Komitesi raporunda yer alan ve birinci dereceli çözüm bekleyen sorun olarak görülen baraj hususunda olmuştur. Temsilci, sayın başkan, Hükümetin Haziran ayının başında yüzde 10 işkolu ve yüzde 50 işyeri barajını koyan maddeleri değiştirmek için, yani yürürlükten kaldırmak için, resmen Parlamentoya başvuruda bulunmuştur, demiştir.

İşçi grubu başkanı, 10 yılı aşkın bir süredir gündeme bulunan Türkiye, hala ILO Normlarına uygun değişikliği yapmamıştır. Her yıl burada iyi niyet gösterisinde bulunmuşlar ve bazı taahhütler vermişler, ancak kayda değer ciddi değişiklikler yapmamışlardır... Bu nedenle biz Türkiye'nin bu yıl 98 sayılı sözleşmeyi sürekli ihlalinden dolayı özel paragrafa alınmasını (kara listeye) talep ediyoruz, demiştir.

AFL - CIO delegesi John JOYCE, Alman İşçi Delegesi BOBKE von Camen, Finlandiya İşçi Delegesi RUSANEN, Hollanda İşçi Delegesi Tom ETTY, Yunan İşçi Delegesi George DASSIS birer konuşma yaparak Türk Hükümeti'ni sert bir dille eleştirmişlerdir. Son olarak TÜRK-İŞ adına Emre KOCAOĞLU bir konuşma yapmıştır. Bu konuşmanın içeriği daha önce delegelere ve ICFTU'ya dağıttığımız 4 sayfalık metinde yer alan konuları (bu raporun 7., 8. ve 9. sayfasına bakınız) içermiştir.

Hükümet Temsilcisi eleştirileri ve soruları kısaca cevaplamış ve zabıtlara geçmesini istediği 3'lü zirveden ve barajın kaldırılması için parlamentoya sunulan yasa değişikliğinden bahsederek iyi niyetlerini vurgulamıştır.

İşveren sözcüsü, Türkiye'de olumlu gelişmeler olduğunu, Hükümetin Uzmanlar kurulu Raporuna temel teşkil eden iki ana konusundada (barajın kaldırılmasını kasıtlı) birini değiştirmek için meclise başvurduklarını, bu tutumun kendileri için gayet olumlu bir adım sayılacağını, bu nedenle İşçi Grubu tarafından istenen özel paragrafın (kara listenin) doğru olmadığını ve kendilerinin bu talebe karşı çıkacaklarını yinelemiştir.

Aplikasyon Komitesinin Sonuç Kararı :

... Komite, Hükümet Temsilcisi tarafından yapılan açıklamaları ve Uzmanlar Kurulunun talebine verdiği cevapları dikkate alır. Mevcut yasalardaki aksaklıklar, özellikle ILO sözleşmesine ters düşen bölümleri, ILO normlarına göre düzeltmek amacıyla gerekli değişiklik önerilerinin görüşüldüğü ve Mart ve Temmuz 1990 ile Mayıs 1991'de yaptığı üçlü zirveyi, bu zirvede bu yasal değişiklikleri gerçekleştirmek için iki de komite kurulduğunu dikkate alır. Sendikaların toplu pazarlık yapmalarına engel teşkil eden barajı kaldırmak için gerekli yasa değişikliği tasarısını Meclise sevketmesini de dikkate alır. On yıldan fazla bu problemlerin artması durumunda üzüntü duyduğunu belirtir, mevcut sorunları en kısa zamanda ortadan kaldıracı üçlü yani içinde gerekli çalışmaları tamamlayarak sonuçlandıracağını ümit eder. Komite, Hükümetten en kısa zamanda kesin ve noksansız bilgileri makama iletmesini rica ederken, memurların da kendi toplu pazarlıklarını yapabilecek ortamın hazırlanması ve bunların örgütlenmesini engelleyen her türlü idari yaptırımın bertaraf edilmesini bekler.

111 Sayılı ILO Sözleşmesini ihlal etmekten Türkiye 15 Haziran 1991 günü görüşülmüştür. Bu konuda TÜRK-İŞ ICFTU temsilcisine bir daktilo sayfası uzunluğunda bir bilgi vermiş ve Hükümetin ÜÇ ana konuda iyi niyetli olmadığını belirtmiştir. Şöyle ki,

- a) 1402 Sayılı Yasa değişecek diye 3 yıldır mecliste bekliyor ve ne zaman sonuçlanacağı da bilinmiyor,

b) Güvenlik Soruşturması Yönetmeliği, aynı sertliğiyle uygulanıyor, yani geçen sene belirtildiği gibi,

c) Hükümet raporunda da belirtildiği gibi, 358 kişi hala madur...

Hükümet sözcüsü, III için hemen hiçbir sorunun kalmadığını, özellikle 141, 142 ve 163 sayılı yasaların yürürlükten kalkmasıyla, Güvenlik Soruşturması Yönetmeliği içeriğinin önemini kaybettiğini, 1402 sayılı Sıkı yönetim Kanununun bir an önce çıkarılması için Bakanlığın ilgili adalet komisyonunu uyardığını, 12 Eylül akabinde işten el çektirilenlerden geriye kalan 358 olarak belirtilen madurların yüzden daha aza indiğini bunların ise kesinlik işe alınamayacağını, zira bu kişilerin bahse konu yasadan değil, başka suçlardan memurluk statülerini yitirdiklerini, anlatmıştır.

İşçi grubu buşkanı, bu değişikliklerin memnuniyet verici olduğunu, ancak bunlar birer sözden ibaret olduğunu, kendilerinin edindikleri bilgilere göre, bu yönetmeliğin hala uygulandığını, kanun değişikliği için geçen sene de aynı iyiniyet açıklaması yapıldığını, ama görüldüğü gibi bu yıl da aynı şeylerin söylendiğini, bu nedenle Türk Hükümetinin bu sözleri fiile çevirene kadar gündemde kalsanını ve komiteye her türlü bilgiyi vermesini, istedi.

Norveç İşçi delegesi DAHL, "ben Türk Hükümetinin mantalitesini anlayamıyorum. Zira her ülkede Güvenlik soruşturması yapılır. Bu her Hükümetin doğal hakkıdır. Ancak bu soruşturmaya, hakim, savcı ve gizli evraklara ulaşabilen üst düzey yöneticisi olursa... Ama Türkiye Hükümetten maaş alan herkes için aynı uygulamayı yürütüyor. Yani Kapıcı, şoför, bulaşıkçı için bile. İşte ben bu tutumu anlamamıyorum..." demiştir.

İşveren temsilcisi ise, Hükümetin verdiği bilgileri yararlı bulduklarını, her ne kadar ILO Normlarına uymakta bazı engeller varsa da, bu iyi niyetin cezalandırmaması gerektiğini, burada İşçi Grubu Sözcüsüne "hazırlanan yasa değişikliğinin bir an önce ILO'ya gönderilerek normlara ters düşmemesi için bir kontrol edilmesi" taleplerini de desteklediklerini, belirtmiştir. Komitenin sonuç kararı:

TÜRK-İŞ Bilgi Merkezi

... Komite, Hükümet temsilcisinin uzmanlar komitesine sunduğu detaylı bilgiyi dikkate alır. ILO Sözleşmesindeki noksanları tamamlamak için yapılan muhtelif çalışmaları, yasal değişiklikleri ilgiyle izler. Sözleşmeye ters düşen tüm yasal değişiklikleri Hükümetin tam olarak yerine getireceği güçlü bir ümitle vurgular. Yapılan ve yapılacak her türlü yasal tasarrufların bir an önce ILO makamlarına iletilmesini ve engellerin bertaraf edilmesini ümit eder.

TÜRK-İŞ GENEL BAŞKANI
VE
ILO 78. KONFERANSI TÜRK İŞÇİ DELEGESİ

ŞEVKET YILMAZ'IN
18.6.1991 GÜNÜ YAPTIĞI
GENEL KURUL KONUŞMASI

Sayın Başkan, bu göreve seçilmenizden ötürü sizi şahsım ve Türk-İş adına simimiyetle kutluyorum.

Genel Direktör Sayın Michelle HASNENNE'e üç ayrı sebeble teşekkür etmek istiyorum. Birincisi, bu yılki rapor için bu derece önemli bir konuyu seçmesi, ikincisi, konferansa son derece ilham verici bir rapor sunmasıdır. Üçüncü sebebi de, konuşmamın ilerisinde ayrıca arzedeceğim.

Genel direktörün raporunun "Enformal Sektörün Çıkmazı" başlıklı konusu, bütün dünyaca yepyeni düşüncelerle kaynaklık edecektir. Böylelikle de, bu meselenin bir çok ülke için ne kadar hayati derecede önemli olduğunu öğreniyoruz.

Bu husus, Türkiye açısından da çok zamanında ele alınmış bir konudur.

Benim ülkemde de, çalışma hayatı bu meselenin getirdiği tehlikelerin tehdidinde altındadır.

Türkiye'de en mütevazı ihtiyaçlar uğruna küçük paralar karşılığında ufak tefek şeyler satabilmek için, sokaklarda bağırarak hayatını kazanmaya çalışan fakir giyimli işportacıların sayısının nasıl arttığını herkes görmektedir.

Bunun birinci sebebi, yüksek nüfus artış hızı olarak görünmektedir. Gerçekten de, kırsal bölgelerde böylesine hızla artan nüfusu kırsal kaynakların beslemeye yetmediği bir vakıadır.

Fakat bir ikinci gerçek daha vardır: Ülkenin ekonomisinin çok yetersizce yönetilmesinden ötürü sıradan Türk vatandaşlarının, daha

insani ve şayanı kabul yöntemlerle hayatlarını kazanamadıkları da başka bir vakıdır.

Sayın Başkan, benim ölkemde, maalesef, hükümet bu büyüyen sorunu çözmek için gerekli siyasi iradeye sahip değildir. Resmi ILO belgelerinin açıkça tesbit ettiğı gibi, Hükümet başka sosyal meselelerin de çözümünü için siyasi iradeye sahip olmadığını göstermiştir.

Türkiye'de Hükümet nüfus artışını kontrol etmek için bir şey yapmamaktadır. Enformal sektördeki insanları normal ekonomiye entegre etmek için bir şey yapmamaktadır. Bu insanların sosyal ve ekonomik himayesi için de bir şey yapmamaktadır.

Tam tersine, Türk hükümeti, büyüyen enformal sektörün ıztıra-bından memnun görünmektedir. İşçileri ve sendikaları tehdit etmek ve taleplerinde vazgeçirmek için, bu insanların içinde bulunduğu acı şartları korkutucu bir örnek olarak göstererek, enformal sektörü işçilere ve sendikalara karşı silah olarak kullanmaktadır.

Sayın genel direktörün raporunda haklı olarak belirttiğı, ve ICFTU genel sekreteri kardeş Vanderveken'in genel kurula hitaben haklı olarak desteklediğı gibi, enformal sektör ülkenin ekonomik ve sosyal sistemlerine tamamen entegre edilmeli ve enformal sektörde çalışan insanlar sosyal ve sendikal himayelerden yararlanmalıdır.

Ben de kendilerinin bu görüşüne katılıyorum.

Fakat Türkiye açısından bakarsak, korkarım ki, bu husus sadece bir rüyadan ibarettir.

Benim ölkemde, Hükümet fakir insanların meseleleriyle ilgilenmediğini açıkça söylemektedir. Hatta, işçilerin ve sendikaların en temel haklarının bile kısıtlayarak, böylece işçileri sürekli yoksullaşmaya mahkum ederek, hükümetin formal sektörü bile enformalleştirmeye çalıştığı bütün göstergelerle sabittir.

Türkiye'de çalışanların kısmen yarısı, kavramın tüm anlamıyla "keyfi" bir biçimde "memur" sayılıp, sendikalaşmaları yasaklanmıştır. Hükümet bu hüküm son derece baskıcı bir biçimde istismar ederek,

herhangi bir kamu işletmesinde veya bürosunda çalışan herhangi bir işçiyi sendikal hak ve özgürlüklerden mahrum edebilmektedir.

İşgücünün geri kalan yarısı sendikalaşabilir, ama onlar da mecburi veya fiili tahkimin sürekli tehdidi altındadır. Bankacılık, gemicilik, enerji, kömür petrol gibi en olağan bazı işkollarında grev hakkı yasaktır. Öbür işkollarında grev teorik olarak mümkündür. Ama yine de hükümet "sağlık ve milli güvenlik" gibi muğlak sebeplerle bu grevleri 60 gün erteleyebilmektedir.

Hükümetin bu baskı hükümlerini istismar ettiği de kesindir. Sadece geçen yıl 30 işyerinde hükümetin keyfi grev ertelemesine karşı, teşkilatın yargıya müracaatı hükümet kararını durdurmuş ve bütün vakalarda haklı çıkmıştır. Böylece hükümetin hür toplu pazarlık sürecine fiilen müdahale ettiği resmen sabit olmuştur.

Sayın Başkan,

Ülkemde çok yüksek bir enflasyonun acısını çekiyoruz.

Türkiye'deki enflasyon, 12 AT ülkesindeki enflasyon oranlarının tümünün toplamında daha yüksektir. Hükümet istatistik bilgileri saptırdığı için enflasyonun gerçek hızı tam olarak bilinmemektedir. Ama biz kendi tecrübelerimizle şunu biliyoruz: Bazen % 100 en yüksek ücret artışı sağlayan sözleşmeler imzalamamıza rağmen, bir yıl geçmeden enflasyon bütün kazanımlarımızı eritmekte ve üyelerimiz azgın enflasyonun mağduru olmaktadır.

Ülkemde iş güvencesi de yoktur. İşverenler istedikleri gibi işçi çıkarabilirler. Ve buna o kadar sık yapmaktadırlar ki, olay artık toplu kıyım boyutlarına varmıştır. Hükümet bu konuda da hiç birşey yapmamakta, sadece işçi çıkarmalarını seyretmekte ve bazen basının kulağına şikayet fısıldamaktadır.

Ülkemde işsizlik sigortası da yoktur. Hükümet bazen bu konuda konuşmakla beraber bu da son derece menfi bir tavırda olmaktadır. İşsizlik sigortasının kazanılmış kıdem tazminatı hakkımızı kaldırarak kurulabileceğini söylemekte ve işçileri başka bir mahkumiyetle tehdit etmektedir.

Sayın Başkan,

Bütün bu gerçeklerin ışığında, Türkiye'de formal ve enformal sektörlerde her tür işçinin en ağır biçimde sömürüldüğünün açıkça anlaşıldığına eminim. Ayrıca mevcut yasalar yüzünden, sendikalar sürekli olarak baskı ve taciz altındadır ve böylece işçiler en temel ve meşru sendikal himayelerden pratikte mahkum edilmiştir.

Ancak, işte bu noktada, genel direktör sayın Mışhelle Hansenne'e takdir ve teşekkür duygularımı sunmak için konuşmanın başında belirttiğim üçüncü sebebi ifade etmek istiyorum.

Bu yıl, haklı olarak "ILO'nun Vicdanı" denilen aplikasyon komitesinin Türkiye hakkında isabetli kararlar verdiğini müşahade ettim. Komite, uzmanlar raporunun ilham verici yaklaşımının ışığında, gaddarlığı ile ünlü yüksek hakem kurulunun kötülüklerinden Türk hükümetinin sorumlu olduğunu tescil etmiştir.

Bu kararlar komite en hayati noktayı yakalamıştır. Kötülüklerin kaynağı olan bu kurul, bize bunca eziyet eden baskıcı sistemin temel direğidir. İşçi haklarını yok eden bu kurulun kaldırılması, Türkiye'de çalışma ikliminin normalleşmesine doğru umut verici bir adım olacaktır.

Aplikasyon Komitesinin bir başka önemli adımı da, öğretmenler dahil bütün kamu görevlilerini "memur" sayan ve bütün "memurların" sendikalaşmasını yasaklayan uygulamanın Türkiye'nin 1952 de onayladığı 98 sayılı ILO Sözleşmesinin 6. maddesine aykırı olduğu tescil etmesidir. Bu yepyeni ve yapıcı yaklaşım, imzalanmaması bile başlı başına bir utanç vesilesi olan 87 sayılı Sözleşmenin Türkiye tarafından kabul edilmediği gerekçesiyle hükümetin bu sorunu gözardı etmesine artık imkân vermeyecektir.

Bu yıl kabul edilen bu iki husus, Türk işçileri için iki büyük zaferdir. Kendi yönetiminde ILO'nun böylesine somut ve yapıcı davranmasına imkan sağlayan sayın Genel Direktöre teşekkür ediyoruz. Ayrıca, işçi gurubunu her zamanki mükemmelliği ile koordine eden ICFTU'ya teşekkür borçluyuz.

Sayın Başkan,

Geçen sene bu kürsüden ülkemın güney sınırlarının ötesindeki bazı faktörlerden cesaret bulan terörizm ve şiddet hareketlerinin büyüyen tehlikelerinden bahsetmiştim. Uyarımdan sadece iki ay sonra körfez krizi başladı.

Ülkemin kriz sırasında ve sonrasında müsbet bir rol oynadığına eminim. Ülkemin rolü, Birleşmiş Milletler kararları ve ilkeleri çerçevesinde olmuştur. BM'nin şerefli bir üyesi olarak uluslararası yükümlülükleri nedeniyle, Türkiye elbette böyle yapacaktı. Bundan hiç kuşku yoktur ve ben de bundan gurur duyuyorum.

Fakat, Sayın Başkan, artık savaş bitmiştir ve savaştan zarar gören her millet gibi biz de şimdi yaralarımızı sarmak durumundayız.

Türkiye'de son krizin en çok zarar verdiği kesim, çalışan kesimdir. Bir çok fabrika ve otel kapanmış, on binlerce insan işsiz kalmıştır. Fiyatlar alabildiğine artmış ve ücret artışları geriye düşmüştür.

Yani, kısaca, Türkiye'nin körfez krizindeki aktif rolünün faturasının Türk çalışanları ödemektedir.

Türkiye'nin aktif rol oynamasını gerektiren kararlar BM'nin Güvenlik Konseyi'nden geldiğine göre, şimdi de BM ve bağlı ILO bu rolün sebep olduğu yaraları iyileştirecek reçeteyi tesbit etmelidir. Ve bu reçete zaten ILO'nun sözleşmelerinde mevcuttur.

Türk hükümetinin şimdi yapacağı tek şey, sadece mümkün olduğu kadar fazla ILO sözleşmesini imzalamak ve uygulamaktan ibarettir.

Son olarak Sayın Başkan, bir kaç gün önce iktidar partisinin yönetiminde değişiklik olduğunu ve bunu hükümette bir müteakip değişikliğin izleyeceğini belirtmeliyim. Bu vesileyle bu değişikliklerin, eski hükümetin boğucu muhafazarlığının yerine daha liberal bir iklim getirmesine ilişkin soluk da olsa bir umudumuz vardır. Ancak bu, sadece iktidar partisindeki bir iç değişimdir ve hükümetin ideolojisi aynen kalmıştır. Ama bu ideolojinin şimdiye kadarki uygulaması o ka-

dar kötü olmuştur ki, artık hiçbir şeyin daha da kötü olamayacağını temenni ediyoruz.

Bu vesileyle Sayın Başkan, sizi temin ederim ki, ILO'nun sosyal barış, sosyal adalet ve hür sendikacılık doğrultusundaki sözleşmelerini imzalayan, gerçekten uygulayan ve böylece yıllardır süren acılarımıza son veren hangi partinin hangi hükümeti olursa olsun gelecek sene bu kürsüden teşekkür etmekte tereddüt etmeyeceğim. Ama öte yandan durum değişmezse ve işçilerin sömürüsü ve mağduriyeti hala devam ederse, en sert şekilde kınamaktan da kaçınmayacağım.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI

DR. İMREN AYKUT'UN

ULUSLARARASI ÇALIŞMA TEŞKİLATI

78. KONFERANSINDA YAPTIĞI

KONUŞMA METNİ

CENEVRE, HAZİRAN 1991

Sayın Başkan,

Konferansa kardeş bir ülkeye mensup meslektaşımın başkanlık yapmasından büyük bir memnuniyet duyuyorum. Sizi sadece başkan olarak seçilmenizden dolayı değil, seviyeli rehberliğinizle konferansın başarılı olmasını sağlayacağına ilişkin güvenim nedeniyle de kutluyorum. Bu vesile ile başkanlık divanının diğer üyelerine de tebriklerimi sunuyorum.

Sayın Başkan,

Çalışma standartlarının oluşmasına evrensel rehberliğini sürdüren ILO, 78. konferansa sunulan raporla, bu niteliğini ve uluslararası kuruluşlar arasında koruduğu seçkin yeri gerçekten hakettiğini bir kez daha kanıtlamaktadır.

Önem ve önceliği bir tartışılmalık boyutu kazanan enformel sektörün konferansın ana teması olarak seçilmesinden dolayı doyduğum memnuniyeti özellikle vurgulamak isterim. Bu vesileyle, delegasyonumuzun sayın genel müdürün "Enformel Sektör Çıkmazı" konulu raporunu desteklediğini ifade etmekle mutluyum.

Enformel sektöre madalyonun iki ayrı yüzünden bakıldığında taban tabana zıt görüntülerle karşılaşılmaktadır.

Nitekim, enformel sektör;

- Çok küçük yatırımlarla ve hatta kişisel veya aile içi tasarruflarla istihdam yapılabilmekte,

- Tarımdaki yoğun işgücünün bir kısmının kaçuk sanayi ve hizmet sektörüne kaymasıyla tarım sektöründeki işsizliğı bir ölçüde azaltmakta,

- Mal ve Hizmet üretimindeki çeşitlilik nedeniyle ağır sanayiinin tamamlayıcı unsurunu oluşturmaktadır.

Günümüzde gelişen dünyada Batının sanayileşmesinden farklı olarak şehirlerdeki iş imkanlarından bağımsız olarak ülkenin bir veya birkaç büyük şehrine doluşan, gecekonduarda oturan ve sağıksız ve çarpık kentleşmeye neden olan geniş kitlelere, üretgen olmasa da, gelir bölüştürücü bir istihdam kaynağıdır.

Ancak, enformel sektörün olumsuz yönleri, bir başka ifadeyle madyonun diğer yüzü çok daha önemle üzerinde durulmaya değer karakterdedir.

Herşeyden önce, yapılanmamışlığın sancısını çeken enformel sektör; işçi-işveren kavramlarının dahi çoğı kez aynı kişide birleştiğı, aile içi ücretsiz çalışmanın yaygın olduğı ve en önemlisi, çalışanların ve özellikle kadın ve çocuk işçilerin yoğun bir biçimde istismar edildikleri geniş bir istihdam alanıdır.

Tarımdaki gelir yetersizliğı sonucu büyük şehirlerin karşı konmaz cazibesine kapılan milyonlarca insanın tek seçeneğı, sayın genel müdürür raporunda da belirtildiğı gibi, kendi kurallarını kendisi yaratan bu bir tür "İllegal" sektördür.

Küçük işletme yapısı, dağınık yerleşim özelliğinin yanısıra çalışanların genel eğitim ve sosyal bilinçlenme düzeyinin düşük olması; yasaların bu sektörde uygulama kabiliyetini zayıflatmakta, denetim mekanizmalarının işletilmesini büyük ölçüde engellemekte ve devletin bu sektöre yönelik stratejilerinin uygulamaya geçirilmesini ve Sosyal Güvenlik şemsiyesinin sektör çalışanlarını kapsamasını güçleştirmektedir.

Enformel sektöre yönelik hükümet politikaları, özetlenen nedenlere çok yönlü, gerçekçi ve uzun vadeli stratejilere dayalı olmak zorundadır.

Sayın Başkan,

Enformel sektörün ciddi bir sorun oluşturduğu bir gerçektir. Bu sektörün, ekonomik ve sosyal yaşamı belirleyen yasal ve kurumsal çerçevenin dışında gelişmesine ve başkaca seçeneği olmayanlara istihdam yaratmasına imkân tanınmalı mıdır? Yoksa, sektörün işgücünü absorbe etme özelliği riske edilerek, kurumsal ve yasal çerçevenin içine mi çekilmelidir?

Kabul etmemiz gerekir ki, bu sektörü ortadan kaldıramayız. Dolayısıyla, bu sektörün ihtiyaçlarına uygun gerçekçi, çok amaçlı ve uzun vadeli stratejiler üretmek çok zor fakat çok gereklidir.

Sayın Başkan,

Türkiye'de beş yıllık kalkınma planları ilke ve hedefleri çerçevesinde; ilgili yasa düzenlemeler, özellikle bu kesime hizmet vermek üzere oluşturulmuş finans kuruluşları, "Esnaf, Sanatkâr ve Küçük Sanayici" tanımı kapsamındaki kişi ve işyerlerine tescil zorunluluğunun getirilmesi, bu alandaki Kooperatifleşmenin teşviki, Danışmanlık, Rehberlik, Pazarlama, Enformasyon ve Eğitim hizmetleri verilmesi de Sosyal Güvenlik şemsiyesinin bu sektörü de kapsayacak şekilde genişletilmesi yoluyla enformel sektöre çok yönlü katkılarda bulunulmasına çalışılmaktadır.

Belirttiğim görüşler çerçevesinde, kuruluşundan günümüze değin bir standartlar bütünü oluşturulmakla kalmayıp, bu standartların uygulanmasını gözetmede ve üye ülkelerin çalışma mevzuatlarını geliştirmede etkin bir rehberlik yapan uluslararası çalışma teşkilatının başlattığı bu tartışmayı ilke ve hedefleri doğrultusunda sürdürmesini ve enformel sektördeki kadın, erkek ve çocuk milyonlarca insanın çalışma ve yaşama şartlarının geliştirilmesi için kalıcı görüş ve öneriler üretmesini diliyorum.

Sayın Başkan,

İki binli yıllar yaklaşırken, bazı ülkeler hızlı nüfus artışı, sürekli fakirlik, yüksek işsizlik, yüksek enflasyon, artan borç yükü, sermaye

ve enerji kıtlığı ve negatif büyümenin ekonomik ve sosyal sonuçları gibi kritik sorunlarla karşı karşıya bulunmaktadır.

Türkiye, son yıllarda gerçekleştirdiği Siyasal, Sosyal ve Ekonomik hamlelerle; bu sorunların hemen hepsinde belirgin bir başarı sağlamıştır. Bu vesile ile mevzuatımızda temel nitelikte ve radikal değişikliklerin kısa bir süre önce yürürlüğe girdiğini ve hükümetimizin izlemekte olduğu fikir, vicdan ve teşebbüs özgürlüğünün en ileri düzeyde ve tüm unsurlarıyla yerleştirilmesinin sağlandığını özellikle belirtmek isterim.

Sayın Başkan,

Konuşmamın bu bölümünde Türkiye'de yasama alanında gerçekleşen bazı önemli gelişmelere değinmek istiyorum.

Son yıllarda uluslararası kontrol mekanizmalarına taraf olma ve bu alandaki mevzuatın uluslararası standartlarına uyum sağlama yolunda önemli mesafeler katedilmiştir.

Nitekim, yakın geçmişte Avrupa Sosyal Şartı, Revize Avrupa Sosyal Kodu ve Madenlerde işe alınmada Asgari yaş hakkındaki 123 sayılı ILO sözleşmesi onaylanmış, Paris şartı ve ayrıca Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi ve Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi imzalanmıştır.

Sayın Başkan,

Üçlü Danışma İlkesi Çerçevesinde yapılan bu çalışmaların meyvelerini yakın bir gelecekte vereceğini ve üç yıl önce gerçekleştirilen ve uygulamada büyük rahatlık sağlayan çalışma mevzuatı değişikliklerini daha da ileri düzeye getirecek düzenlemeler yapılacağını belirtmek isterim.

Sayın Başkan,

Hızlı bir değişme sürecinde olan dünyamızda kadının geleneksel konumunda büyük değişiklikler olmakta, artık kadınlar ekonomik ve sosyal ve siyasal alanlarda daha aktif görev istemektedirler. Bunun sonucu olarak kadınlar toplum ve çalışma yaşamına artan oranlarda

katılmaktadırlar. Bu gelişmelere bağlı olarak, kadın-erkek eşitliği, kadının üretim sürecindeki görünmeyen payları ile kadının toplumsal statüsü günümüzde yoğun olarak tartışılmaktadır.

Kadınların toplum yaşamında karşılaşmaları güçlüklerin ve kadınlara yönelik her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılması amacıyla Bakanlığına bağlı "Kadın Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü"nün Ekim 1990 ayından bu yana faaliyetlerini sürdürmekte olduğunu, bir Kadın Bakan olarak, belirtmekten onur duyuyorum.

Sayın Başkan,

Uluslararası Çalışma Teşkilatının standart oluşturma faaliyetlerine ve etkin denetim mekanizmasına hükümetimiz büyük önem vermektedir. Ancak, ILO'nun bu saygın işlevlerini yerine getirirken, ülkelerin içinde bulundukları koşulları ve ülkeler arasındaki farklılıkları dikkate almasının gerektiği gözden uzak tutulmamalıdır.

Bu nokta ILO'nun denetim mekanizmalarının Anayasasında ön-görülen farklı amaçlarla kullanılmasına yol açılmamasını özellikle vurgulamak isterim. ILO'nun evrensel güvenilirliğinin ancak bu yolla devam ettirebileceğine inanıyorum.

Daha önce de değindiğim gibi, dünya ülkeleri güç bir ekonomik dönemden geçmektedir. Bu dönem ILO'nun önemini daha da artırmaktadır. ILO'nun bu sorunları aşmada başarılı olabilmesi, teori ile gerçek arasındaki dengeyi en iyi şekilde kuran bir Realizm ve Pragmatizmle mümkündür.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

TÜRK İŞVEREN DELEGESİ KUBİLAY ATASAYAR'IN
KONUŞMASI

Sayın Başkan,

Sayın Delgeler,

Sözlerime başlarken, önce size, Sayın Başkan, Uluslararası Çalışma Konferansının bu oturumuna Başkan seçilmenizden ötürü Türk İşverenleri ve kendi adıma en içten tebriklerimi sunmak istiyorum.

Bu vesile ile Genel Müdür Mr. Hansenne'de, 78. Konferansa sunduğu Rapor'unda böylesine önemli bir sorunu işlemesinden dolayı teşekkür ediyorum. Gerçekten de enformel sektör, her ne kadar belirgin olmayan bir kavrama sahip ise de, günümüzde üzerine dikkate eğilmeyi ve ciddiye almayı gerektirecek bir husus haline gelmiştir.

Genel Müdür Mr. Hansenne'nin enformal sektör konulu raporu, gerçekten ciddi ve derinlemesine bir incelemenin ürünüdür. Enformal sektör, bugün için tam tanımlanamayan ve çözüm yolları yaratılamayan bir faaliyet biçimi olmasına rağmen, geçici bir olgu da değildir. Endüstri ve ticaretle daima beraber yaşayacak bir faaliyet alanı olduğu da herkesçe kabul edilen bir gerçektir.

Bu nedenle bizler, bu sektörün varoluş nedenini ortadan kaldırmadığımız sürece onunla birlikte olacağız. Çaresi bulunmayan derde katlanmak gerekir.

Değerli Delegeler,

Enformal sektör, artık gözardı edilemeyecek bir husus haline gelmiştir. Her ne kadar, boyutlarını kestirme imkanına sahip değilsek de, göstergeler dikkate alındığında ne tür bir sorunla karşı karşıya bulunduğumuz ortadadır. Bu noktayı biraz aydınlatmak için, ülkeme ait birkaç istatistiğe değinmek istiyorum: Devlet İstatistik Enstitüsünün 1990'da yaptığı en son nüfus sayımına göre Türkiye'nin nüfusu 56.5 milyonu bulmuştur. Yıllık nüfus artışı ise % 2'nin üzerinde sey-

retmektedir. Aynı sayıma göre şehirleşme oranı ise % 59.0 olmuştur. 1990 yılında sosyal sigorta kapsamında olanların sayısı toplam istihdamın % 43'ünü oluştururken ülke nüfusu ile sigortalılar arasındaki oran % 69.0 olmuştur. DİE'nin yayınladığı son Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarına göre yaklaşık 500.000 kişi "sokakta" veya "evde" çalışıyor görünmektedir.

Bu durum Türkiye açısından, Enformal sektörün gerekli potansiyele sahip ve gelişmesi için gerekli iklimin var olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

Öte yandan enformal sektörün, organize olmuş sanayii ifade eden ciddi sanayi kuruluşları için haksız rekabet unsuru oluşturduğu da kesindir. Hiç bir yasal mükellefiyete tabi olmadan çalışan veya az da olsa işçi çalıştıran bu sektörde, iş yasalarının hiç bir hükmü uygulanamamakta, asgari ücret, sigorta, fon veya vergi gibi bir ödeme yapılması söz konusu olmamaktadır. Bu farklılık, enformel sektörü haksız rekabet sektörü yapmakta, Devletin de Vergi geliri kaybına yol açmaktadır. Ayrıca bir ülkede izlenen sanayi politikalarının başarısı veya başarısızlığı da, enformel sektöre kaymayı hızlandırmakta ve ya yavaşlatabilmektedir.

Bunun yanında, enformel sektörde, çalışanların sosyal güvenlikleri ile gelecek ve gelir güvencelerinin olmayışı da, insani açıdan ciddi bir boşluk ve sorun yaratmaktadır.

Bize göre, enformel sektörün durumu, gelişmesi veya küçülmesi ile, bir ülkede izlenen sanayileşme politikasının doğrudan ilişkisi mevcuttur. İyi sanayi politikalarının, istikrarlı biçimde uygulandığı ülkelerde, enformal sektöre rastlansa bile, dikkat çekici boyutlarda değildir. Sanayi politikaları, sanayicilere yeni külfet ve sorumluluklar getiriyorsa, işçi istihdamı ağır hükümlerle adeta, sınırlandırılıyorsa ve vergilendirme sistemi yalnız sanayici ve dürüst mükellefler için bir araç haline getirilmişse, enformal sektöre eğilimin artacağı kuşkusuzdur.

Sayın Başkan,

Sayın Delegates,

Enformel sektör içinde değerlendirilebilecek ve araştırmalar için belki de yeni sayılabilecek iki olguyu da, konuyla ilgisi olduğu için dikkatlerinize sunmak istiyorum.

Geçen yıl Orta Avrupa ve Doğu Avrupa ülkelerinde görülen olumlu gelişmeler, bu ülkelerden ve özellikle yakın olanlardan ülkemize hızlı bir turist akını yaratmıştır. Ne var ki, bir süre sonra, bu ülkelerden gelen turistlerin turizm amacıyla değil ticaret amacıyla geldikleri anlaşılmıştır. Gelişlerinde küçük ticari eşyalarını getiren ve açık pazarlarda bunları satan turistlerin, dönüşlerinde de ihtiyaç duydukları temel ürünleri alıp götördükleri tesbit edilmiştir. Lisansımızda "bavul ticareti" olarak isimlendirilen bu iki yönlü ticaret, enformel sektör için yeni bir örnek oluşturmaktadır. Vergi vesair mükellefiyetlerden uzak yapılan bu işlemin enformel niteliği çok açık ortaya çıkmaktadır.

Diğer bir örnek, Türkiye'nin son 2 yıl içinde iki büyük "Sığınmacılar sorunu" yaşaması ve bunun ekonomik sonuçları ile ilgilidir. Bugün bilinmektedir ki, tüm dünyada 17 Milyonu aşkın sığınmacı bulunmaktadır. Bunların önemli bir bölümü de Ortadoğu bölgesindedir. Bunların çok büyük bölümü, yeniden yurtlarına ve evlerine dönme şansını hiç bir zaman bulamayacaklardır. Ancak ülkemize gelen sığınmacılar, bunun istisnasını teşkil etmekte ve evlerine dönme şansına sahip bulunmaktadırlar. 1991 yılı Nisan ayındaki büyük sığınmacı dalgası ise, bütün dünyanın dikkatini çeken 2. Dünya Savaşından sonraki en büyük hareket olmuştur. Bu sığınmacıların ve önceki Körfez Savaşının ekonomimize verdiği zarar 7 Milyar Dolar olarak hesaplanmaktadır. Bu rakama, sığınmacıların ağaçları kesmeleri, suları kirletmeleri, ekili toprakları alt üst etmeleri şeklinde çevreye verdikleri büyük zararlar dahil değildir. Buna, dünya ekonomisindeki durgunluk da eklenirse, bu kayıplar Türk Ekonomisini olumsuz etkilemekte ve formel sektörde iş yapmayı ve iş bulmayı güçleştirmektedir. Sığınmacılar'a ülkenin yaptığı yardım, diğer dış yardımların 5 katına ulaşmıştır. Hiç bir ülkede, bu sığınmacıları kabule yanaşmamıştır. Dünyada ne benim

lkem ne de başka bir ülke böyle büyük çaplı ekonomik ve sosyal bir sorunla tek başına mücadele edebilir.

Türkiye'ye giren son sığınmacıların bir grubunun lkemde kalabilecekleri ve enformel sektörün tabii bir aracı olabilecekleri anlaşılmaktadır. Yaptıkları işin, bu bölgede, tamamen enformel sektörün kapsamına giren işler olduğu açıkça anlaşılmıştır. Bu işlerini sürdürdükleri sürece de yurtlarına dnmeyecekleri açıktır.

Sayın Delegeler,

Biz Genel Müdür'ün de inandığı gibi, enformel sektörün ulusal ekonomiye entegrasyonunu teminen devamlı olarak düzenlenmesi ve istihdam ve gelir yaratma kapasitesinin artırılması şeklindeki iki hedefin birbiriyle bağdaştırılabileceği düşüncesindeyiz. Aynı şekilde biz, politikacıların bu sorun karşısındaki görevlerinin ancak uluslararası bir işbirliği ortamı ve anlayışı içinde yerine getirilebileceğine de inanıyoruz. Enformel sektörün, bu amaçla kullanılacak mali kaynağı pek bulunmayan gelişmekte olan ülkelere özgü bir tuhaflık olduğunu gözönünde tutarsak, bu işbirliği, gelişmiş ülkelerden gelişmekte olanlara bir kaynak transferini içermelidir.

Bu bakımdan ILO'nun böyle önemli bir konuda standart koyma, çalışma ve araştırma faaliyetlerini sürdürmesi ve yeni çalışma metodları geliştirerek aktif bir rol üstlenmesi memnuniyet vericidir. Bu faaliyetlerin başarıya ulaşması için, teşkilatın l yapısı gereği hem işçi ve işveren organizasyonları hem de hükümet birarada hareket etmelidirler.

Genel Müdür'n raporunda belirtilen stratejiyi Türk işverenlerinin de benimsediğini değerli huzurlarınızda beyan eder, % 78. Çalışma Konferansında alınacak kararların, enformel sektör'n içinde bulunduğu bu kötü durumunu, kapsadığı yzmilyonlarca insan için daha iyi yaşam ve çalışma koşullarına dönüştüreceğini ve Konferansın başarılı sonuçlara ulaşmasını diler, Delegasyonun yadına en derin saygılarımı sunarım.

Teşekkür ederim.

SONUÇ DEĞERLENDİRMESİ VE ÖNERİLERİ

TÜRK-İŞ, geçen yıllarda olduğu gibi, bu yıl da başarılı bir çalışma yapmıştır. Bunun ölçüsü olarak da genel başkan Şevket YILMAZ'ın Genel Kurulda yaptığı konuşmaya, Hükümet ve İşveren kesiminden gösterilen tepkileri gösterebiliriz.

Konferans öncesi ve başında TÜRK-İŞ'in bu yıl izleyeceği politikayı deklare etmesi ve yeni bir öncelik politikası ortaya koyması bazı Avrupalı delegelerce soğuk karşılanmıştır. Ancak bu kişilere niçin öncelik değişikliği yapıldığı anlatılmaya çalışılmıştır. Aplikasyon Komitesinde Hükümet Sözcüsü de Barajın kaldırılması için parlamentoya başvuruda bulunulduğu açıklayınca, ortam daha da ılımlı olmuştur. Tabi ki tavır veya öncelik değişikliği yapılacağı en geç 6 ay önceden ilgili merkezlere iletilmiş olsaydı, konferansın ilk günlerinde çekilen sıkıntılar hiç olmazdı.

Hükümet bu yıl daha geniş manevra yapmışsa da, hiç beklenmedik bir gol yemiştir. O da ILO zabıtlarına memurlara sendikalaşma hakkı, toplu pazarlık hakkı verilmesi konusu ve bu hususun 98 sayılı sözleşmeyle bağdaştırılması. Komitenin Genel Kurulda onaylanan sonuç kararında MEMURLARLA ilgili olarak aynen şu cümle kullanılmaktadır: ".... Memurların da kendi toplu pazarlıklarını yapabilecek ortamın hazırlanmasını ve bunların örgütlenmesini engelleyen her türlü idari yaptırımın bertaraf edilmesini bekler." Gelecek konferansa kadar Hükümetin ILO'ya karşı getirdiği sorumluluklar ana başlıklar halinde şöyle sıralanabilir:

- * Barajın kaldırılması için kanun değişikliği
- * Mecburi tahkimin, dolayısıyla memurların örgütlenmesi ve toplu pazarlık yapmalarının sağlanması için tasarruflar
- * 1402 sayılı yasanın ILO'ya da kontrol ettirilerek değiştirilmesi

* Güvenlik Soruşturması Yönetmeliğinin kaldırılması / değiştirilmesi

TÜRK-Iş burada bu konuların hangi aşamada olduklarını takip ederek, ilgili merkezleri bilgilendirmek durumundadır. Ayrıca bu ana konuların ihlallerinin sürmesi halinde ILO'ya ilave bilgi aktarmalıdır. TÜRK-Iş, izlediği politikalarda değişiklik yapması halinde, ILO konferansında daha başarılı olabilmek için, katılınacak her komisyon/komite için bir dil bilen uzmanın da götürülmesi şarttır. Aksi halde çalışmaları dört dörtlük izleme imkanı olmamaktadır.

III. BÖLÜM
ULUSLARARASI
ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ
(ILO)
79'NCU DÖNEM ÇALIŞMALARI

ÇALIŞMA KONFERANSI
3 - 23 HAZİRAN 1992
TARİHLERİNDE CENEVRE'DE
YAPILMIŞTIR.

III. BÖLÜM

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
Konferans gündemi	75
Türk-İş'in komisyon çalışmaları.....	75
Konferans öncesi temaslar	77
Konferans çalışmalarının sonuçları.....	80
Şevket YILMAZ'ın konuşması	83
Mehmet MOĞULTAY'ın konuşması.....	87
Kubilay ATASAYAR'ın konuşması	93
EK : 1	97
EK : 2	107
EK : 3	109

KONFERANS GÜNDEMİ:

- 1 - Yönetim Kurulu ve Genel Direktörün raporlarının görüşülmesi
- 2 - Program, Bütçe Tasarısı ve sair mali konular
- 3 - Sözleşme ve Tavsiye Kararlarının uygulanması "APLIKASYON" Komitesi
- 4 - İşverenin iflası halinde işçi haklarının korunması (son görüşme)
- 5 - Sanayi facialarının önlenmesi (birinci görüşme)
- 6 - İnsan Gücü Potansiyelinin geliştirilmesi ve yönlendirilmesi (Genel görüşme)
- 7 - Kararlar Komitesi
- 8 - Apartheid Komitesi

TÜRK-İŞ HEYETİNİN KOMİSYONLARA DAĞILIMI:

Aplikasyon	Şevket YILMAZ Mustafa BAŞOĞLU Derviş ALBAYRAK
İşverenin iflası halinde işçi haklarının korunması	Kenan DURUKAN Ziya SONAY
Sanayi Facialarının önlenmesi	Mustafa ÖZBEK Hikmet ALCAN
İnsan Gücü Potansiyelinin geliştirilmesi ve yönlendirilmesi	Bayram MERAL Faruk BARUT

Not : ILO Anayasa gereğince bu yıl olağan konferans gündemine 4 konu alınmıştır. Yine içtüzük ve Anayasa gereği her komisyona azami 2 kişi venlebilmektedir. Bu nedenle TÜRK-İŞ heyetinin yalnız yukarda belirtilen komisyonlara verilen bir delege ve 8 teknik müşavirle katılması mümkün olmuştur. Bunun dışındaki diğer heyet mensuplarımız gözlemci ve delegasyon müşaviri statüsü ile katılmışlardır.

TÜRK-İŞ DELEGASYONU

1 - Şevket YILMAZ	TÜRK-İŞ Genel Başkanı	DELEGE
2 - Mustafa BAŞOĞLU	TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri	Teknik Müşavir
3 - Bayram MERAL	YOL-İŞ Genel Başkanı	Teknik Müşavir
4 - Mustafa ÖZBEK	TÜRK METAL SENDİKASI Genel Başkanı	Teknik Müşavir
5 - Faruk BARUT	TES-İŞ Genel Başkanı	Teknik Müşavir
6 - Kenan DURUKAN	T. HARB-İŞ Genel Başkanı	Teknik Müşavir
7 - Hikmet ALCAN	ŞEKER-İŞ Genel Başkanı	Teknik Müşavir
8 - Ziya SONAY	TGS Genel Sekreteri	Teknik Müşavir
9 - Derviş ALBAYRAK	TÜRK-İŞ Dış İlişkiler Müdürü	Teknik Müşavir

DELEGASYON MÜŞAVİRLERİ:

1 - Hüseyin EKMEKÇİOĞLU	TÜRK-İŞ Hukuk Müşaviri
2 - H. Hüseyin KARAKOÇ	TEKGIDA-İŞ Genel Sekreteri
3 - Ahmet TAMER	TEZKOOP-İŞ Genel Başkanı
4 - Münir CEYLAN	PETROL-İŞ Genel Başkanı
5 - Yaşar SEYMAN	BASİSEN Orta Anadolu Şube Başkanı
6 - A. Osman ALBAYRAK	T. HARB-İŞ İstanbul Şube Başkanı
7 - Niyazi CANBAKİŞ	DENİZCİLER Sendikası Genel Eğitim Sekreteri
8 - Recep DİNÇER	DENİZCİLER Sendikası Genel Mali Sekreteri
9 - Yalçın KARAYILAN	TEKGIDA-İŞ Genel Eğitim Sekreteri
10 - Emre KOCAOĞLU	DENİZCİLER Sendikası Dış İlişkiler Md.
11 - Hüseyin AKYILDIZ	TÜRK METAL Sendikası Dış İlişkiler Md.

ULUSLARARASI MADEN FEDERASYONU LİSTESİNDEN:

1 - Şemsi DENİZER	GENEL MADEN-İŞ Genel Başkanı (gelmedi)
2 - Önder AKER	GENEL MADEN-İŞ Hukuk Danışmanı

ULUSLARARASI KİMYA VE ENERJİ FEDERASYONU LİSTESİNDEN:

1 - Erdem ERCAN	GENEL MADEN-İŞ Genel Sekreteri
2 - Sabri CEBECİK	GENEL MADEN-İŞ Genel Eğitim Sekreteri

AŞAĞIDA İSİMLERİ GEÇEN DİSK MENSUPLARI DA ULUSLARARASI GENEL HİZMETLER FEDERASYONU LİSTESİNDEN KONFERANSA KATILMIŞLARDIR.
1 - Süleyman ÇELEBİ, Genel Sekreter, 2 - Ömer ÇİFTÇİ, 3 - Yücel TOP, Dış İlişkilerden sorumlu Genel Sekreter yardımcısı, 4 - Rıdvan BUDAK-TEKSTİL, 5 - Aziz UKLU, 6 - Ali ÇETİN, 7 - Faruk PEKİN

GİRİŞ

TÜRK-İŞ Heyeti vaktinde Cenevre'ye gelerek, Konferans öncesi yapılan İşçi Grubu toplantısına katılmıştır. Genel Başkan Şevket YILMAZ ise İzmir'de yapılan 3. İktisat Kongresi'ne katılacağından, Konferansa 5 gün gecikme ile katılabilmektedir.

İşçi Grubu başkanlığına Kanada Konfederasyonu CLC Genel Başkanı bayan Shirly CARR, İşveren Grubu başkanlığına ise yıllardan beri aynı görevi yürüten Fransız İşveren Delegatesi OECHSLIN seçilmişlerdir. Konferansın açılış töreni ile birlikte bu yıl Konferans Başkanlığına Portekiz Çalışma Bakanı H. Nascimento RODRIGUES, Başkan Yardımcılıklarına M.R. Solorzano MARTINEZ - Guatemala Hükümet Delegatesi - R. DECOSTERD, İsviçre İşveren Delegatesi ve JJ. MUGALLA, Kenya İşçi Delegatesi, seçilmişlerdir.

KONFERANS ÖNCESİ TEMASLAR

Genel Başkan Şevket YILMAZ'IN talimatları doğrultusunda sırası ile şu temaslar yapılmıştır:

ICFTU Cenevre Müdürü Eddy LAURIJSSEN, ILO Sendikal Haklar Bölümünden W. SIMPSON, ILO İşçi Bölümü uzmanı Coen DAMEN, Aplikasyon Komitesi İşçi Grubu Başkanı Willy PEIRENS, AFL-CIO'dan Charles GRAY ve Ken HUTCHINSON ile ayrı ayrı görüşülmüştür.

E. Laurijssen özetle şöyle demiştir. "....Türkiye bu yıl ICFTU listesinde yoktur. Son 11 - 12 yıldan beri ilk kez Türkiye olumlu bir konumdadır. Koalisyon Hükümetinin ILO Yönetim Kurulu ve ilgili komitelere sunduğu raporlar ve iyi niyet bildirgeleri, Şubat-Mart 1992 ve Konferans öncesi Mayıs Sonundaki Yönetim Kurulu raporlarına bakarsanız, bu açık seçik görülüyor. Raporlarda Türkiye'nin özellikle Çalışma Bakanının duyarlı davranışından övgüyle bahsediyor ve ILO'nun her türlü yardıma hazır olduğu belirtiyor. Siz buna rağmen Türkiye "Priorite"/Öncelikli görüşülecek ülkeler arasında yer alsın diyorsunuz. Bu mantığı anlamak biraz zor. Kaldı ki, TÜRK-İŞ geçen

sene 98'in ihlalleri içinde en can alıcı noktayı oluşturan baraj konusunda tavır değiştirmiş bulunuyor... Bu yıl 98 gündeme gelirse, baraj konusunu nasıl savunacaksınız? Ayrıca Hükümet 87, 135, 151 ve 158 sayılı ILO Sözleşmelerini imzalamış ve onayı için Büyük Millet Meclisine sevketmiş. Bu fevkalade olumlu bir adım.

Tüm bunlara rağmen TÜRK-İŞ türkiye'nin listeye alınmasında ısrarlı ise, lütfen bunu yazılı bildiriniz. O vakit ilgili arkadaşlarla bir görüşürüm. Yine de listeye gireceğini sanmıyorum...

E. Laurijesen'a şu cevap verilmiştir : Sayın başkan şu an İzmir'de 3. İktisat Kongresine katılıyor. Kendisi 5.6.1992 akşam gelecek. ILO Yönetim Kurulunun son raporlarını bilmediği için bize bu talimatı vermiş olabilir. Kendisini beklesek geç olurmu?

E.L.: "4.6.1993 akşamına kadar kesin bilmek zorundayım. Başkan bekleyemeyiz. Yine de tekrar ediyorum. Yazılı talepte de bulunsanız, yalnız tedbirli olmak için böyle davranıyoruz da desenez, gireceğini sanmıyorum..."

W. Simpson, Coen Damen, W. Peirens de ICFTU temsilcisi gibi beyanlarda bulunmuşlardır. E. Kocaoğlu, Genel Başkanın talimatı doğrultusunda yarım sayfa yazarak ICFTU temsilcisine vermiştir. ICFTU Temsilcisi de Aplikasyon Komitesi İşçi Grubu başkanı W. Peirens'e vererek girişimde bulunmasını istemiştir. Ancak listenin belirlendiği ÜÇLÜ toplantıda Hükümet ve İşveren Temsilcileri bu talebi reddetmişlerdir.

Bu arada kısa adı PSI olan Uluslararası Genel Hizmetler Federasyonu listesinden Cenevre'ye gelen DISK mensupları da "Türk Hükümeti fevkalade olumlu işler başarmıştır. Ancak 98 sayılı sözleşmenin ihlali, yani baraj konusu geçerliliğini korumaktadır. Bu nedenle Türkiye gündeme alınmalı ve Hükümet yaptığı olumlu çalışmalarından dolayı övüldükten sonra, barajın kaldırılması için bir karar çıkarılmalıdır. Eğer baraj kalkmazsa, bizim örgütlenme çalışmalarımız çok güç olacaktır... Duyduğumuza göre TÜRK-İŞ de 98 sayılı Sözleşme-

nin ihlalinde Türkiye'nin gündeme alınmasını istiyormuş. O zaman sorun kalmıyor..."

DISK'in yürüttüğü hızlı kulis çalışmaları da sonuçsuz kalmıştır. Listenin resmileşmesinden önce yapılan son toplantıda, Hollanda İşçi Delegatesi Tom ETTY söz alarak, "...ben işin bu denli ciddi olduğunu bilmiyordum. DISK'li meslekdaşlarımızın burada konuşma hakkı yok. Benden rica ettiler. Sayın başkan, ne yap yap, Türkiye'yi listeye aldır..." demiştir. Başkan Peirens ise kızarak "Ben TÜRK-İŞ'in yazısına binaen tam bir saat zaman harcadım. Üçlü toplantıda ne Hükümet ne de İşveren Temsilcileri ikna oldular. Hatta bizim işçi grubu olarak Türkiye'ye karşı kasıtlı davrandığımız bile ima edildi. Bu iş bitmiştir..."

Gelecek yıl Türkiye'nin gündeme alınması daima mümkündür. Eğer Türk Hükümeti taahhütlerini yerine getirmezse. O zaman haklı olarak Sosyal Demokrat - Muhafazakar Koalisyon Hükümetinin de ILO'yu 10 yıldan fazla bir süredir oyalayan önceki hükümetle aynı kafeye konulabilir. Ama bu yıl hak ettiği şansı kullanmalıdır. Bu görüş ikili temasta bulunduğumuz hemen herkes tarafından ağırlık kazanmıştır. Son anda tedbir olarak Aplikasyon Komitesi İşçi Grubu Başkanı Willy Peirens'e şu not verilmiştir: Görülen o ki, bu yıl Türk Hükümeti görüşülecek ülkeler listesinde yer almayacak. O vakit tedbir olarak lütfen zabıtlara geçecek şekilde bir imada bulunurmusunuz? Şöyle ki; Türk Hükümeti gösterdiği çaba ve iyi niyet taahhütlerine dayanarak bu yıl görüşülecek ülkeler arasında yer almıyor. Ancak bu taahhütlerin yerine getirilmemesi halinde gelecek yıl yine gündeme alınacaktır... Başkan bu öneriyi kabul etmiştir ve Komite çalışmaları başlarken zabıtlara geçmek üzere ve daha sonra C.App/PV.6 nolu ve 8.6.1992 günü yayınlanan Aplikasyon Komitesi zabıtının 15'nci sayfasında şu şekilde yer almıştır: "...Komite bu yıl uzmanlar kurulunun raporuna dayanarak genel raporda yer alan bazı ülkelerin bu yıl görüşülmesini ertelemiştir. Eğer bu ülkeler belirtilen sözleşmelerin ihlalinin giderilmesi konusunda birşey yapmazlarsa, gelecek yıl yien gündemimize alınacaktır. Bu ülkeler sırası ile şunlar:

Romanya, Bulgaristan, Almanya ve Çekoslovakya III sayılı; Türkiye ve Endonezya 98 sayılı Japonya 87 sayılı Sözleşmeleri ihlalden gündeme alınacaklardır...

1981 yılından beri Türkiye ilk kere ILO Aplikasyon Komitesinin listesine girmemiştir. Ayrıca Hükümet listesinden Konferansa gelen uzman Profesörler, halen Türkiye'de sürdürülen Sendikal Hak ve zgrlkler, İş Kanunu ve 2821 ile 2822 sayılı kanunlar üzerinde sürdürdükleri alışmaları ILO'nun yetkili kurulları ve kişilerine detaylı olarak anlatmışlar ve genelde çok iyi intiba bırakmışlardır.

KONFERANS ALIşMALARININ SONUÇLARI

Toplam ye sayısı son aylarda 158'i bulan ILO 79'uncu Konferansına bu yıl toplam 151 ye ülkeden 2000 Hükümet, İşçi ve İşveren delegesi katılmıştır.  haftadan fazla süren çalışmaların ana konusu, Genel Direktör Michel Hansenne'in Genel Kurula sunduğu 'ILO ve Demokratikleşme Süreci' konusu olmuştur.

Konferans bu yıl İşverenin İflası Halinde İşçi Haklarının Korunması konusunda bir Sözleşme ve bir de Tavsiye Kararı ıkarılmıştır. Bahsekonu sözleşme 293 evet, 52 hayır ve 48 çekimser oyla kabul edilmiştir. Bu yıl birinci görüşmesi yapılan Sanayi Facialarının nlenmesi konusunda da başarılı bir çalışma sergilenerek birinci rapor onaylanmıştır. Gelecek yıl bu konuda bir sözleşme ve bir de tavsiye kararının çıkarılması planlanmıştır.

Aplikasyon Komitesi alışmaları, her yıl olduğu gibi bu yıl da en uzun sreni (Kararlar Komiyonu ile birlikte) olmuştur. 50 Sözleşme İhlali konusu gündeme gelmiş ve başarılı bir sonuç alınmıştır.

Her yıl olduğu gibi sürekli gündemde tutulan Irk Ayırmıcılığını kınayan Apartheid Komitesi, bu yıl yine Gnel Afrika Hkmeti'nin tutum ve uygulamalarını kınayan bir rapor çıkarılmıştır. Buna paralel olarak da Genel Direktör İşgal altındaki Arap Toprakları için bir özel oturum düzenlemiş ve bu topraklarda yaşayan insanların durumu dile getirilerek İsrail Hkmeti'nin Birleşmiş Milletler Kararlarına saygılı olması, arap sendikalarının Histadrut ile işbirliği yapmasını yeğlemiştir.

Kararlar Komitesi tarihinde ender rastlanan bir rekor kırarak bu yıl ÜÇ karar çıkarmıştır. Birinci karar: İstihdamın artırılmasında şirketlerin rolü; İş alanı yaratılmasında temel unsur kalkınma, ikincisi ve üçüncü sırada yer alan ancak Türk işçileri açısından, bizim için de en önemlisi sayılan "Göçmen İşçiler ve ailelerinin yabancı düşmanlığına ve ırk ayrımcılığına karşı korunmalarında ILO'nun rolü" kararıdır.

Gelecek yıl ILO Konferansı 2 - 22 Haziran 1993 tarihlerinde Cenevre'de yapılacaktır.

İşçi Hareketi Tarihinde ender rastlanan bir başarı, bu yıl ILO'da Tüm Dünya'ya kıvançla duyurulmuştur. Her yıl ILO'da bir Devlet Başkanı veya Uluslararası üne sahip bir kişi onursal konuk olarak konuşurdu. Bu yıl, ILO'nun onursal Konuğu Zambiya Devlet Başkanı F.J. CHILUBA idi. Hatırlanacağı gibi sayın Chiluba geçen seneye kadar Zambiya İşçi delgesi olarak katılmaktaydı. Hatta geçen yıl Hükümet çıkışını engellemiş ve uluslararası baskı sonunda bir hafta gecikme ile ILO'ya gelebilmiştir. Bu yıl ise Devlet Başkanı olarak geldi.

TÜRK-İŞ GENEL BAŞKANI ŞEVKET YILMAZ'IN
11 HAZİRAN 1992 GÜNÜ ILO GENEL KURULUNDA
YAPTIĞI KONUŞMA

Sayın Başkan,

Önce Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ) ve şahsım adına Uluslararası Çalışma Konferansının 79'ncü dönem başkanlığına seçilmiş olmanızdan dolayı size en içten tebriklerimi sunmak istiyorum.

Bu vesile ile ILO Genel Direktörü Sayın Mişel Hansen'ı (Michel Hansenne) de genel görüşme amacıyla konferansa sunduğu "Demokratikleşme ve ILO) başlıklı mükemmel raporundan dolayı tebrik etmek istiyorum.

Genel direktörün bu yılki raporu, dünyadaki politik iklimin dramatik bir biçimde değiştiğine, bir yandan totaliter ve otoriter rejimler yok olup giderken, demokratikleşme süreci içinde ekonomik ve sosyal sorunların da çığ gibi büyüdüğüne işaret etmektedir. Bu teşhis herkesi duyarlı olmaya çağırmaktadır.

Dünyamızda dengesizlikler sürmektedir. Bir yandan teknolojik devrim gelişmiş ülke vatandaşlarına refah sağlarken, diğer yandan milyonlarca insan açlıkla tokluk arasında yaşam mücadelesi vermektedir. Ekonomik yönden gelişmesini tamamlayamamış olan ülkelerde sosyal barışın zedelendiği ve demokrasinin tam anlamıyla yerleşemediği izlenmektedir.

Bu nedenle sayın başkan ve sayın delegeler, demokrasiyi tehlikeye sokacak her türlü ihtimalin karşısında olmalıyız. Hızla değişen dünyamızda insan haklarına, sosyal barışa, çevrenin iyileştirilip korunmasına ve demokrasiye saygılı yeni bir sosyo-ekonomik düzen kurulmalıdır. Özgürce yaşama hakkı başta olmak üzere insanların barış içinde kardeşçe yaşamalarını sağlayacak ortamın yaratılmasında herkese önemli görevler düştüğü bilinmelidir. Zaman içinde gelişen yeni teknolojilerle insanların ilişkileri hayatı nasıl etkileyecek ve

alışılmış sosyal dengeleri nasıl değiştirecek soruları çözüm beklemektedir.

Sayın Başkan,

Türkiye son 10 yıldır insan hakları ve özgürlükleri ile örgütlenme özgürlüğü konularında ILO'nun gündeminde bulunmaktaydı. Bu süre içinde Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) ve diğer Uluslararası Meslek Federasyonlarının da destekleriyle bu güne kadar mücadelemizi bu kürsüde ve ILO'nun diğer ilgili zeminlerinde sürdürdüğümüzü biliyorsunuz. Ancak, geçmiş Hükümet bazı kozmetik değişikliklerin dışında önemli birşey yapmamış bizi boş vaatlerle oyalamıştır. Bu nedenle iski hükümetleri burada nasıl ağır bir biçimde eleştirdiğimiz de hatırlanacaktır.

Bilindiği gibi Ekim 1991'deki erken genel seçimlerle iş başına gelen koalisyon hükümeti genel direktörün raporunda belirttiği "Demokratikleşme" sürecini başlatmıştır. Böylece şikayetlerimizin kaynağını teşkil eden konular, yani 1982 Anayasasındaki sendikal hak ve özgürlükleri kısıtlayan maddeler, sendikalar yasası, toplu sözleşme ve grev yasağı değişiklikleri hükümetçe ele alınmış bulunmaktadır.

Bu çerçevede, 87 - 135 - 151 ve 158 sayılı ILO sözleşmelerinin, Bakanlar Kurulunca imzalanıp onaylanmak üzere parlamentoya sevk edilmiş olması ümit vericidir.

Türk Sendikacılığının ICFTU ve ITS'lerle birlikte verdiği 10 yıllık uzun mücadeleden sonra bu noktaya gelinmiş olmasını sendikacılık adına sevinçle karşılamaktayım.

Ancak, şunu da belirtmek isterim ki, şu andaki ümit verici tabloya rağmen bu ana kadar somut sonuçlar elde edilmiş değildir.

TÜRK-İŞ olarak :

* Serbest Pazarlık Hakkını Engelleyen,

* Örgütlenme özgürlüğünü kısıtlayan

* Grev hakkını yasaklayan

* Sendikal hakların kullanımını zorlaştıran yasal düzenlemelerin en kısa zamanda kaldırılmasını, Türkiye'deki demokratikleşme hareketi açısından zaruri sayıyorum ve hükümeti bu konuda somut sonuç almaya davet ediyorum.

Bu arada ILO nun üçlü yapı ilkesine uygun biçimde, ülkemde tartışmaya açılan iki temel konuda yani;

* İş güvencesinin sağlanması ve

* İşsizlik sigortasının çıkartılması konularında Hükümetin olumlu girişimlerini yürekten destekliyorum.

Sayın Başkan,

Görüldüğü gibi ülkemde olumlu gelişmelerden bahsederek iyimser bir konuşma yapıyorum ve bu noktaya kendimizin ve Türk Ulusunun demokratik mücadelesi ile erişilmiş olmasından da mutluluk duyuyorum:

Ancak, bu mücadelemiz sırasında ILO'nun da yakından bildiği gibi önceki hükümetlerin benzer vaadlerle pembe tablolar çizdikten sonra vaadlerini unutmuş olması da hepimizi hayal kırıklığına sürüklemiştir. Bu deneyimlerin ışığında şimdiki Hükümetin umut veren siyasi iradesini fiiliyata geçirmesini özlemle bekliyorum.

Bu doğrultuda ILO'nun da büyük katkılarını olacağını özellikle belirtmek isterim. Hükümetlerin siyasi iradelerini tahakkuk ettirmekle ILO'nun hem ışık tutmak hem de izlemek gibi ikili bir rolü vardır. ILO şimdiye kadar ışık tutma ve ilham verme görevini her dönemde yerine getirmiştir. Hükümetin, ILO'nun aydınlatma görevinden gerekli ilhamı alacağını ummaktayım. Doğal olarak ILO'nun Hükümetin icraatını ve kaydedeceği gelişmeleri yakından izleme görevini de titizlikle sürdürmesini istiyorum. Bizim Türk-İş olarak ILO'da beklentimiz budur.

Sayın Başkan,

Gelecek yıl, demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla uygulandığı bir ülkenin işçi delegesi sıfatıyla karşınıza çıkma ümidimi muhafaza ediyorum. Bu beklentimin gerçekleşmesinde ILO'nun bugüne kadar gösterdiği yardım ve desteği, bundan böyle de sürdürmesini belediğimi bir kez daha vurgulamak isterim.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANİ

Mehmet MOÇULTAY'ın 10.6.1992 günü

ILO Genel Kurulunda yaptığı Konuşma

Sayın Başkan,

Sözlerime başlarken, Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 79'uncu oturumu başkanlığına oybirliğiyle seçilmiş olmanızdan dolayı içten tebriklerimi sunar, büro üyelerini de ayrıca kutlanm. Yetkin yönetiminiz altında Konferans'ın görevini başarı ile sonuçlandıracağından emin bulunmaktayım.

Sayın Başkan,

Sayın Genel Müdür'ün bu yılki genel görüşmeler için seçilen en zamanlamsı itibarıyla çok uygun bulduğumuz temaya ilişkin olarak hazırladığı "Demokratikleşme ve ILO" konusundaki raporunu desteklediğimizi ve raporun görüşmeler için çok yararlı bir temel oluşturacağına inandığımızı ifade etmekten mutluluk duyuyorum.

Sayın Başkan,

Raporda ifade edildiği üzere, temel insan haklarına saygı, üçlü dayanışma ve toplu pazarlık sistemlerinin güçlendirilmesi, Pazar Ekonomisini Sosyal Boyutu ile birlikte geliştirmeye yönelik çabalar, hiç kuşkusuz Demokratikleşme ile Politik ve Sosyal İstikrarın vazgeçilmez unsurlarıdır.

Bilindiği üzere, dünyada demokratikleşme hareketleri 1975'den itibaren Güney Avrupa'da otoriter rejimlerin çökmeye başlamasıyla hız kanmış, önce Latin Amerika'ya sonra sırayla Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri ile Afrika'ya ve daha sonra da Asya'ya yayılmıştır.

Bir imparatorluğun tarihte görülmedik bir biçimde kansız ve savaşırsız çözülmesi ile Doğu Avrupa, Kafkasya ve Orta Asya'da **Bağımsız Yeni Devletler**, yeni umutlar, istekler ve beklentiler yanında çeşitli sorun ve belirsizlikler içerisinde, tarih sahnesine çıkmış bulunmaktadırlar. Uluslararası toplumla bütünleşme

arzusunda olan bu ülkeler demokrasiyi ve rehafi artırmak için Pazar Ekonomisini seçmişlerdir. Bilindiği üzere, olası bir başarısızlık demokrasiye yönelik önemli bir tehdittir. Geçiş sürecini yaşamakta olan bağımsızlığına yeni kavuşan ülkelerde böyle bir durumun ortaya çıkmasını önlemek ve istikrarı sağlamak amacıyla bu ülkelerin dünya ile bütünleşme çabalarının desteklenmesi gerekmektedir.

Sayın Başkan,

Türkiye 1920'den itibaren Cumhuriyetçi ve Laik düzeni benimsemiş, yaşam biçimi olarak seçtiği demokrasi yolunda yürümeye başlamıştır. Ülkemizde son 70 yılda demokratik kurumların oluşturulup güçlendirilmesinde önemli gelişmeler kaydedilmiş bulunmaktadır. Ancak, başka yerlerde olduğu gibi Türkiye'de de her alanda tam demokrasiyi güçlendirmek için hala atılması gereken adımlar vardır.

Kasım 1991'de kurulan Koalisyon Hükümetimiz bu nedenle programında, **İnsan haklarına ve Temel Özgürlüklere dayalı serbest, daha katılımcı ve her alanda daha demokratik bir düzenin gerçekleştirilmesi için gerekli Anayasal ve Yasal değişikliklerin, yönetsel düzenlemelerin yapılmasını hedef olarak belirlemiştir.**

İktidara geldiği tarihten bu yana geçen kısa süre içinde hükümetimizce, biri **İnsan Haklarından diğeri Kadın Sorunlarından** sorumlu iki Bakanlık oluşturulmuş ve **Anayasayı Demokratikleştirme Yolunda** çalışmalar başlatılmış bulunmaktadır. Diğer taraftan, ILO'nun temel İnsan Hakları ve Üçlü Danışma konularında bugüne kadar kabul ettiği 12 sözleşmeden onayladığımız 6'sına ek olarak bu kez de; 59, 87, 135, 142, 144 ve 151 sayılı sözleşmeler onaylanmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sevk edilmişlerdir.

Sayın Başkan,

Türkiye, ekonomik model olarak da **Pazar Ekonomisini** benimsemiştir. Hükümetimiz bu modele geçişin ortaya çıkardığı sorunları,

sosyal boyutlarını çok yönlü biçimde gözönünde bulundurarak çözmeye çalışmaktadır. Bu amaçla, **İşsizlik Sigortasının** Sosyal Güvenlik sistemimize dahil edilmesi için çalışmalar sürdürülmektedir. Hükümetimiz ayrıca **Sosyal Ortaklarla** yakın işbirliği ve dayanışma içerisinde haksız işten çıkarmalara karşı iş güvencesi sağlayan bir yasa tasarısı hazırlamış ve ILO'nun bu konudaki 158 sayılı sözleşmesini Türkiye Millet Meclisi'nin onayına sunmuştur.

Sayın Başkan,

Türkiye, Balkanlar, Karadeniz, Kafkasya, Orta Asya, Orta Doğu ve Akdeniz gibi birbirinden farklı bölgelerin birleşme noktasında yer almakta ve Dinamik Ekonomisi, Demokratik Rejimi, Laik Devlet yapısı ile bölgede bir İstikrar adası hüviyetine sahip bulunmaktadır. Tarihi , Coğrafyası, Kültürü ve Dili ile bölgede meydana gelen Siyasal gelişmelerin tam ortasında yeralan Türkiye'nin Uluslararası ve bölgesel sorumlulukları da artmıştır.

Sayın Başkan,

Kafkasya ve Orta Asya'nın yeni Cumhuriyetlerinin Siyasal ve Ekonomik bakımdan dünyaya açılabilmesi için etkin bir Uluslararası işbirliğine ihtiyaçları bulunmaktadır. Türkiye sorumluluklarını olanaklar ölçüsünde en iyi biçimde yerine getirebilmek için, gerek bölge içi gerek bölgelerarası işbirliğine katkıda bulunmaya hazırdır.

ILO'nun köklü Ekonomik ve Sosyal değişimler geçirmekte olan yeni devletlere kapılarını açarken özellikle yetkili olduğu uzmanlık alanlarında yapabileceği önemli hizmetler olduğu inancındayız. Merkezden planlanmış Sosyo-Ekonomik sistemlerden **Demokratik ve Serbest Pazar Ekonomisine geçmekte olan yeni üye devletlerin** karşılaştıkları sorunları tahlil edip onlara sorunlarının çözümünde yardımcı olacak üstün nitelikli uzmanlara büyük gereksinim duyulmaktadır. ILO kendisini bu hizmeti sahada verebilecek şekilde uyarlamalıdır.

Bu vesileyle, Türkiye'nin , **Demokrasi,Laiklik ve Pazar Ekonomisi** alanındaki deneyimlerinin yeni bağımsız Cumhuriyetlerin

dünyaya açılma yönündeki gayretleri açısından önemine işaret etmek isterim. Diğer taraftan, Sayın Genel Müdür Hansenne tarafından önerildiği ve Yönetim Kurulu tarafından benimsendiği gibi, teknik yardımın yerel ve bölgesel gereksinimlere çok yönlü bir yaklaşım içinde cevap verilmesi, yerinde olacaktır. ILO'nun bölgedeki temsilciliklerinin, yukarıdaki hizmetlerin verimli bir şekilde gerçekleştirilmesi bakımından, desteklenmesinin doğru olacağı kanısındayız. Hükümetimiz bu alanda gerekli her türlü desteği vermeye hazırdır.

Sayın Başkan,

Uluslararası göç konusuna da kısaca değinmek istiyorum.

Bilindiği üzere, göçün başlıca nedeni ülkeler ya da bölgeler arası kalkınma düzeyi farklılıklarıdır. Oysa Türkiye, son on yılda, bölgede meydana gelen askeri ve siyasi gelişmeler dolayısıyla yoğun bir göç dalgasına maruz kalmıştır. Bunun sonucunda ülkemize yüzbinlerce insan girmiştir. Bunların önemli bir bölümü kendi ülkelerinde durumun düzelmesinden sonra da Türkiye'de kalmaya devam etmişlerdir.

Ekonomik başarısızlık ve siyasal istikrarsızlıktan kaynaklanan **Kitlesel Göç**, ancak uluslararası işbirliği ile önlenabilir. Bu nedenle, tüm dünyada üretimin ve serbest piyasa düzeni içinde ticaretin gelişmesindeki engellerin ortadan kaldırılması, demokratikleşme çabalarının maddeten ve manen desteklenmesi, uyuşmazlıklara uluslararası barışçıl çözümler getirilmesi, yaşamsal önem taşımaktadır. Yeni dünya düzeninden bu anlamaktayız.

Sayın Başkan, son olarak bazı gelişmiş ülkelerdeki Irkçılık konusuna değineceğim.

1991 yılında, Irkçılık olayları II. Dünya Savaşı'ndan bu yana görülmemiş düzeye ulaşmıştır. Batı Avrupa'daki Türk İşçileri ve aileleri Irkçı saldırıların başlıca hedeflerinden biri haline gelmiş bulunmaktadır. İçlerinde ölenler, yaralananlar olmuş ve önemli

maddi zarara uğramışlardır. Kamuoyu yoklamaları ve seçim sonuçları Irkçı eğilimlere sahip olanların sayısında büyük artışlar olduğunu göstermektedir. Bu bakımdan, Genel Müdür'ün raporunun ırkçılıkla ilgili bölümünün bir fırsat olduğunu ve takdirle karşıladığımızı belirtmek isterim; ilgili ülkelerin Irkçılık konusunda etkin önlemler alacaklarını umuyorum. Bu vesileyle belirtmek isterim ki, Türkiye Irkçı şiddetle savaşımında uluslararası işbirliğine hazırdır.

Sözlerime son verirken Konferans'ın bu oturumunun başarı ile sonuçlanması hakkındaki dileklerimi ve ILO'nun evrensel barış ve demokrasiye katkılarının süreceği yönündeki inancımı yinelerim

Teşekkür ederim.

TISK Genel Sekreteri Kubilay ATASAYAR'ın 9.6.1992 günü
ILO Genel Kurulunda yaptığı konuşma

Sayın Başkan,

Sayın Delegeler,

Sözlerime başlarken, önce size, Sayın Başkan, Uluslararası Çalışma Konfgeransının bu oturumuna Başkan seçilmenizden ötürü Türk İşverenleri ve kendi adıma en içten tebriklerimi sunmak istiyorum.

Genel Müdürür raporunu ilgi ile okudum. Şunu da belirtmek isterim ki, Sayın Genel Müdürün ifade ettiği hususlar son derece düşündürücü olup, Dünyanın herhangi bir yerindeki herhangi bir sosyal ilimler fakültesinin ders programında yer alacak niteliktedir.

Bu itibarla, ilk önce şunu ifade etmek isterim ki, Mr. Hansenn'in raporu, sadece akademiz bir çalışma olmayıp, aslında iyice incelenmesi, müzakere edilmesi ve ILO ve üyeleri tarafından yürürlüğe konulması gereken birçok görüş ve önerileri de içermektedir.

Dünya tarihinde hiçbir zaman ne kadar çok kan dökülmesine şahit olunmadığı asrımızın sonlarına yaklaştığımız şu sıralarda, demokrasinin nihayet evrensel bir değer kazandığını görmek son derece rahatlatıcı olmaktadır. Bu gelişmeleri sözde "sosyalis" rejimlerin yıkılmasına borçluyuz. Ancak, demokrasi, aynı zamanda toplumların tüm kesimlerinin menfaatlerini elde etmesinde ve geliştirmesinde önemli ve kesin bir rol oynamaktadır. Bu nedenle, şayet bizler demokrasinin Dünyada hüküm sürmesini gerçekten istiyorsak, demokratikleşme süreci içinde olan ülkelerin çabalarını desteklememiz gerekiyor. Bu nedenle, Genel Müdür'ün raporu, bu sorunun bütün boyutları ile böyle uluslararası bir forumda müzakere edilmesi için çok iyi bir fırsat teşkil etmektedir.

Türk İşverenleri olarak bizler, ILO'nun demokratikleşme sürecinin pürüzsüz olarak işlemesi için gösterdiği çabaları desteklemekteyiz.

Sayın Başkan,

Demokrasi, ekonomik gelişme ve sosyal ilerleme birbirinden ayrı tutulamaz ve bir bakıma da sihirli bir üçgenin 3 kenarına benzetilebilir. Bir kenarını ihmal ederek diğer bir veya iki kenarına ulaşmak istenirse, bu sihirli üçgeni tamamlamak mümkün olamaz.

Demokratikleşmeyi yalnızca politik bir anlayış olarak benimsemek yanlıştır. Ekonomik gelişmeyi sağlamadıkça, sosyal hakları artırmak mümkün olmadığı gibi, ekonomiyi istikrarlı kılmadıkça, demokrasileri de uzun ömürlü kılmak mümkün olmamaktadır. Bunun örneklerini, gelişmekte olan ülkelerde görmekteyiz.

Demokratikleşme konusunda, ilk ve temel ögenin, ekonomik gelişmeyi sağlam temellere dayandırarak istikrarlı kılmak ve bu istikrara paralel olarak da, sosyal hakları geliştirmek olduğunu ifade etmek isterim. Bunda öncelikli olan nokta, sosyal hakların ülkede derinleştirilmesinin mi yoksa genişletilmesinin mi doğru olacağı hakkındaki temel tercihtir. Bize göre sosyal haklarda derinleşme yanlıştır, genişleme ön planda tutulmalıdır. Bu düşüncemiz Türkiye için de geçerlidir.

Sayın Genel Müdür Demokratikleşme ve ILO'nun rolü konusunda belirttiği düşünceler çerçevesinde Türkiye deneyimlerini de gözönünde bulundurarak aşağıdaki görüşlerimizi sunmak istiyorum.

Başta ILO olmak üzere tüm Uluslararası örgütlerin, demokrasileri tehdit eden terör olaylarına şiddetle karşı çıkmaları şarttır. Bu konuda Uluslararası düzeyde gösterilecek dayanışma, uluslararası hale gelmiş terörizme yeterli darbeyi vuracaktır.

Yeniden şekillenen Dünyamızda ILO, pazar ekonomisine geçiş politikası uygulayan bütün ülkelere gerekli yardımı yapmalıdır.. İçinde bulunduğumuz yılda Brüksel'de yapılan başarılı sempozyuma benzer başka toplantıların veya yardımların, Asyada bağımsızlığını yeni kazanmış ülkeler için de tertiplenmesi doğru ve yararlı olacaktır. Türkiye ve Türk İşverenleri olarak böyle bir çalışmayı destekleyeceğimizi ifade etmek isterim.

Sayın Genel Müdürün görüşüne katılarak belirtmeliyim ki, Demokratikleşme için en doğru uygulama, üçlü sistemin ülkeler tarafından göstermelik değil, etkili biçimde uygulanmasıdır. Bu konuda eklemeliyim ki, üçlü sistemin iyi işlemesi için karşılıklı samimiyet ve karşılıklı güven şarttır. Siyasi iktidarların, siyasi görüşlerini çalışma hayatının sorunları hakkında tek yönlü kullanmaları, gayretlerin başarılı olmasını önleyecek yanlış tutumlardır. Siyasi gücün karşılıklı danışma ve dayanışmanın önüne geçirilmesi, üçlü sistemi zayıflatan ve onu göstermelik kılan eskimiş bir zihniyetin uygulaması olacaktır.

Türkiye açısından üçlü sistemin bütün müesseselerinin mevcut olduğunu memnuniyetle söylemeliyim. Ancak bu sistemin başarıyla uygulandığını söylemem mümkün değildir. Bu sistem, şeklen değil, özü itibarıyla benimsenmeli, tarafların görüşleri usulen değil gerçek anlamıyla değerlendirilmeli ve haklı noktalara, uygun sonuçlara varılmalıdır. Klasik kalmış bazı görüş ve uygulamalar, bugünün ekonomik ve sosyal gerçekleri karşısında, eski değerini koruma özelliklerini kaybetmişlerdir.

Türk İşveren temsilcileri olarak bizler, temel insan haklarına saygı ile daha sağlıklı ekonomik yapılanma için istihdamı geliştirmek ve Devlet, işçi sendikaları ve işveren teşkilatları arasında tripartizmi geliştirmek amacıyla ILO'nun yapacağı demokratikleşme çabalarını tamamen desteklediğimizi ifade etmek isteriz. Demokrasinin yarattığı sorunlar yine demokrasinin kuralları ile çözümlenebilir. ILO'nun bunu temel ilkeleri arasına alması bizleri son derece memnun edecektir.

Teşekkür ederim.

ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO)

ILO'nun Amacı

Barış, savaşı yok etmenin ötesinde bir anlam taşır. Gerçek ve sürekli bir barış, aynı zamanda, dünya halklarının sağlıklı bir ekonomiye, düzgün yaşam standartlarına, elverişli çalışma ve ücret koşulları ile yeterli iş olanaklarına kavuşabilmelerine bağlıdır.

Bunlar, uluslararası Çalışma Örgütü'nün, çalışanlar için her yerde sosyal adaleti daha elverişli düzeylere ulaştırabilmek amacı ile, ağırlığını koyduğu ve 60 yılı aşkın bir süredir çaba harcadığı alanlardır.

Çabaları 1969 yılında Nobel Barış Ödülü ile de kanıtlanmış olan UÇÖ, dünya örgütleri arasında, işçi ve işveren temsilcilerinin politikalarını saptarken seslerini hükümet temsilcileri ile eşit düzeyde duyurabildikleri tek ve eşsiz kuruluştur.

UÇÖ, 1919 yılında Versay (Versailles) Andlaşması çerçevesinde, "Cemiyeti Akvam" Milletler Cemiyeti ile birlikte oluşmuş; zamanla niteliğini yitirmiş ve 1949 yılında, Birleşmiş Milletler bünyesi içinde yeniden kurulmuş ilk ihtisas örgütüdür. Örgütün başlangıçta 45 olan ulus sayısı, 1980 yılı başlarında 144 düzeyine ulaşmıştır.

UÇÖ'nun Yöntemleri

UÇÖ'nün faaliyet alanları arasında şu konular yer almaktadır:

* Çalışma ve yaşam koşullarını iyileştirmeye, iş bulma olanaklarını artırmaya ve insan temel haklarını daha ileri düzeylere oturtmaya yönelik katkılarda bulunacak, uluslararası politika esaslarını ve faaliyet programlarını hazırlamak;

* Bu politikaların ulusal yetkililer tarafından onaylanarak uygulanabilmesi için, uluslararası düzeyde çalışma standartları oluşturmak;

* Bu politikaların etkinlikle uygulanabilmesinde, hükümetlere yardımcı olacak, içerikli bir uluslararası teknik işbirliği programı hazırlamak;

* Bu çabaların tümünü daha etkin bir çerçeve içinde ilerletebilmek amacı ile öğretim, eğitim, araştırma ve yayın faaliyetlerinde bulunmak.

Uluslararası Çalışma Standartları

UÇÖ'nün en eski ve en önemli fonksiyonlarından biri, uluslararası çalışma standartlarını düzenleyen Sözleşme ve Önerilerin, üçlü "hükümetler-işverenler-işçiler" Uluslararası Çalışma Konferansı'nda onaylanmasını sağlamaktır. Sözleşmeler, üye devletlerce onaylandıktan sonra, bağlayıcı vecibeleri ile işlerlik kazanmış olur. Öneriler politikalara, mevzuata ve uygulamalara yön verir.

1919 ve 1980 yılları arasında 153 Sözleşme ve 162 Öneri onaylanmıştır. Bu Sözleşmeler ve öneriler, dernek kurma özgürlüğünün gerçekleştirilmesi, zorunlu çalışma yasaları ve istihdam alanlarındaki ayrıcalıkların kaldırılması gibi, belirli temel hakları, çalışma yönetimi, endüstriyel ilişkiler, istihdam politikası, çalışma koşulları, sosyal güvenlik, iş güvenliği ve sağlığı, kadınların istihdamı, çocukların istihdamı ve göçmen işçilerle gemi adamları gibi, özel kategorilere giren istihdam durumları ile birlikte pek çok konuyu içermektedir.

Üye devletlerden her biri, konferans oturumları sırasında onaylanan Sözleşme ve Önerileri, gereği yapılarak karara bağlanabilmesi için, kendi yetkili makamlarına sunmak zorundadır. Bu sözleşmelerle ilgili olarak, zamanımıza kadar yapılan uluslararası bağlantıların sayısı 5.000'i aşmaktadır. UÇÖ, bu Sözleşmelerin güvence altında uygulanabilmesi için, günümüze kadar hazırlanagelmiş örnekleri arasında, en ileri düzeyde olan bir denetim esasını getirmiştir. Bu denetim, vecibelerin ne yolda yerine getirildiğinin objektif bir değerlendirmesini bağımsız uzmanlara yaptırmak ve olayları, örgüte bağlı üçlü komitelere incelemek esasına dayanmaktadır. İşçi sendikalarının anlaşmazlıklar konusundaki şikayetleri özel bir yöntemle incelenmektedir.

Filadelfiya Bildirisi

UÇÖ, 1944 yılında 25 yıllık faaliyetini tamamlayıp, harp sonrası dönemine girdikten sonra, çalışmalarını yaygınlaştırma aşamasına geldiğinde; Filadelfiya'da toplanan Uluslararası Çalışma Konferansı, Örgütün hedef ve amaçlarını yeni baştan tanımlayan, Filadelfiya Bildirisi'ni onaylamıştır. UÇÖ'nün tüm çalışanlarına yön veren bu bildiri, aşağıdaki ilkeleri içermektedir:

* Emek ticari bir meta değildir.

* Düşünce ve dernek kurma özgürlükleri, kalıcı bir ilerlemeyi gerçekleştirmenin esas unsurlarıdır.

* Fakirlik, görüldüğü her yerde, refaha yöneltilmiş bir tehlikedir.

* Bütün insanları; ırk, inanç ve cinsiyetleri ne olursa olsun, kendi maddi durumlarını ve manevi gelişmelerini özgürlük, ve kâr, ekonomik güvence ve fırsat eşitliği koşulları altında geliştirmek hakkına sahiptir.

* Filadelfiya Bildirisi'nin yorumlu metni ektedir.

Uluslararası Teknik İşbirliği

Ulusal ekonomik ve toplumsal gelişmeye yardımcı olmak amacı ile 115 kadar ülkede, yaklaşık 530 teknik işbirliği programı çerçevesinde, 750 kadar UÇÖ uzmanı çalışmaktadır. Pekçok ülkeden getirilen bu uzmanlar, aşağıda örnekleri verilen projeler dorultusundaki faaliyetlere yardımcı olmaktadır:

* Endüstriyel mesleki öğretim (Hindistan, Endonezya, Irak ve Libya);

* Kırsal mesleki öğretim (Yukarı Volta, İran ve Paraguay);

* Sosyal güvenlik projesinin geliştirilmesi (Malaysia ve Sudan);

* Kooperatifçilik (Papua Yeni Ginesi, Karaibler ve Kamerun);

* Küçük el sanatları endüstrilerinin geliştirilmesi (Madagaskar ve Laos Cumhuriyeti);

* İnsangücü planlamasının iyileştirilmesi (Somali ve Brezilya);

* Otelcilik ve gıda maddeleri tedariki (Fiji, Bahrein ve Siri-Lanka).

UÇÖ uzmanlarının başlıca görevlerinden biri de, uluslararası eki-
bin ülkeyi terketmesinden sonra, projenin faaliyetini üstlenecek ve
yaygınlaştıracak yerel eşuzmanlar yetiştirmektedir.

Teknik işbirliği faaliyetlerinin gerektirdiği finansman kaynakları,
çoğunlukla hükümetlerden ve çok uluslu yardım kuruluşlarından
sağlanan tröst fonları ve belirli teknik yardım fasıllarını içeren UÇÖ
bütçesidir. Bütün bu kaynaklardan sağlanan ve UÇÖ teknik işbirliği
giderlerini karşılayacak olan fonların tutarı, halen 55 milyon ABD
doları kadardır.

Teknik işbirliği projeleri için sağlanan hükümet katkıları, genellik-
le, o projeler için harcanan uluslararası fonlar tutarını aşmaktadır.

UÇÖ Dokümantasyon Merkezi

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş Hukuku ve Sosyal
Güvenlik Enstitüsü (ÇALIŞMA ENSTİTÜSÜ) ile, UÇÖ arasında
yapılan bir protokolla Enstitü bünyesinde, 14 Mayıs 1980'de
UÇÖ DÖKÜMANTASYON MERKEZİ kurulmuş ve faaliyete geç-
miştir.

UÇÖ yayınlarının ağırlığını teşkil ettiği dokümantasyon Merkezi
kitaplığından, bu alanda çalışma yapmak isteyen akademisyenler,
öğrenciler, işverenler, işçiler, sendikacılar ve diğer araştırmacılar ya-
yaranabilmektedir.

UÇÖ : Dünyanın çalışan halkına daha düzenli çalışma koşulları...
daha yüksek yaşam standartları... ve daha büyük olanaklar... yarat-
mak için çaba harcar.

UÇÖ Nasıl Çalışır?

"Uluslararası Çalışma Konferansı" yılda bir kez toplanır. Dünyanın
çalışma ve toplumsal sorunlarını tartışabilecek bir uluslararası forum

oluşturan bu Konferans, uluslararası minimum çalışma standartlarını ve Örgütün genel politikasını saptar. Finansmanı üye Devletlerce sağlanan iki yıllık UÇÖ çalışma programı ve bütçesi Konferans oturumlarında, iki yılda bir kez onaylanır. 1980-81 dönemine ilişkin UÇÖ bütçesinin brüt tutarı 210 milyon ABD doları kadardır.

Üye devletlerden her biri, Konferansa; ikisi hükümet kanadını; biri işçileri ve diğeri işverenleri temsil edecek 4 (dört) delege göndermek hakkına sahiptir. Konferansta her delege, bireysel olarak, kendi görüşünü açıklar ve kendi oyunu kullanır.

Konferanslar arasında UÇÖ çalışmaları 28 üye hükümet temsilcisi ile 14 işçi ve 14 işveren üyesinden oluşan, Guvernörler Kurulu tarafından yönlendirilir.

UÇÖ ve faaliyetleri konusunda bilgi edinebilmek için :

UÇÖ Ankara Bürosu Atatürk Bulvarı 197 Ankara

veya International Labour Office

CH - 1211 Geneva 22, Switzerland (İSVİÇRE)

adresine yazılı olarak başvurulmalıdır.

Cenevre'deki Uluslararası Çalışma Bürosu, Örgütün Sekreteryası, Merkez Bürosu, Araştırma Merkezi ve Yayın Evidir. Cenevre Merkezinde ve dünyanın diğer ülkelerinde görevli bulunan UÇÖ personelinin sayısı 2750 kadar olup, bunlar 100'ü aşkın ülkeden getirilmişlerdir. Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 40'tan fazla ülkede bölgesel, yöresel ve şube bürolarının çalışmaları yaygınlaştırılmış olarak yürütülmektedir.

UÇÖ ve Guvernörler Kurulu, çalışmalarını sürdürürken, belli başlı endüstri alanlarını kapsayan üçlü komiteler ile mesleki öğretim, sevk ve idarenin geliştirilmesi, iş güvenliği ve sağlığı, işçi eğitimi, kadın ve genç işçilerin sorunları gibi alanların uzmanlarından oluşturulmuş komisyonlarla işbirliği yapar.

UÇÖ üy devletlerinin bölgesel konferansları ve bölgesel danışma kurulları, özellikle, ilgili bölgelerin ilginç konularını incelemek üzere, belirli zamanlarda toplanır.

Dünya İstihdam Programı

UÇÖ, dünyanın hızla artan nüfusuna verimli istihdam alanları bulmak için, ulusal ve uluslararası çabalara yardımcı olmayı amaçlayan bir Dünya İstihdam Programı'nı sürdürme çabası içindedir. 1980 yılı bitiminde, sayısı birkaç yüz milyonu bulacak olan, çalışma çağındaki insangücü çoğunlukla Afrika, Asya ve Latin Amerika'da, dünya nüfusuna katılmış olacaktır. Zamanımızda, gelişme sürecindeki ülkelerde yaşamlarını sürdürmekte olan, milyonlarca aile, kaydedilen ekonomik ilerlemelere rağmen, durumlarını düzeltmemişlerdir. ulusal kalkınmadan pay alabilmelerini sağlayacak düzenlemelere gidilmedikçe, milyonlarca halk sıkıntı ve bunalımdan kurtulamayacaktır.

UÇÖ, Dünya İstihdam Programı çerçevesinde, endüstri, kırsal kalkınma, bayındırlık işleri ve diğer projelerdeki iş olanaklarını artırmaya yönelik istihdam programlarının saptanmasında olduğu kadar, ekonomik ve toplumsal kalkınma düzeyine ulaşabilmek için, insan kaynaklarından tam olarak faydalanmayı amaçlayan teknolojilerin ve öğretim programlarının seçiminde de gereken ülkelere fiilen yardımcı olacaktır.

Dünya İstihdam Programı'na bir süreklilik kazandırabilmek için, projeler üç bölgeye yönelik olarak hazırlanmıştır. Bunlar : Asya İnsangücü Planı; Latin Amerika ve Karaibler İstihdam Programı; Afrika İşler ve Beceriler Programı'dır. Asya ve Latin Amerika ülkelerindeki bölgesel istihdam ekipleri, hükümetlere insangücü ve istihdam sorunlarında, uzmanlık hizmeti getirmektedir.

Dünya İstihdam Konferansı

İstihdam; Gelir Dağılımı ve Toplumsal Kalkınma; ve uluslararası Çalışma Şubesi'nin katılması ile Haziran 1976 tarihinde Cenevre'de yapılan Üçlü Dünya Konferansı, gelişme sürecindeki olanaklarından

en düşük düzeyde yararlanan halk topluluklarının temel gereksinmelerini -önümüzdeki 25 yıl içinde- karşılamayı gelişme politikalarına öncelikle amaç edinmek kararını almıştır.

Anılan konferans, istihdam olanaklarını prodüktif ölçüler içinde artırmayı -gıda, konut, giyim ve kamu hizmetleri gibi konuları hazırlanacak bir ulusal minimum düzeye oturtabilmek bakımından- *temel gereksinmeler stratejisi* çerçevesinde hayati bir faktör olarak ele almıştır.

Konferansın hareket planı, istihdam durumunu kamçılacak başlıca üç çaba alanında toplamaktadır:

* Göç hareketlerinin halk ve ülkeler üzerindeki zararlı etkilerini sınırlandırabilmek için, uluslararası düzeyde harekete geçmek;

* Gelişme sürecindeki ülkelerin kaynak ve potansiyelleri için en elverişli teknolojileri geliştirmek ve

* Gelişmiş ülkelerde tam bir istihdam ortamına ulaşabilmeyi öngören politikaları ve düzenleyici yardım önlemlerini formüle etmek.

1979 yılında, Uluslararası Çalışma Konferansı, istihdama ve büyümeye yönelik bu stratejinin, en düşük gelir düzeyine sahip kişilerin temel gereksinmelerini karşılamak zonuda olduğunu yineleyerek vurgulamıştır. Anılan Konferans; UÇÖ'ne, çalışmalarını bu çerçeve içinde yürüterek, kırsal gelişme, yoksulluk ve üretim düşümlüğü sorunlarına eğilmek görevini vermiştir. Uluslararası Çalışma Örgütü'müzden, bu konuda bir rapor hazırlayıp, Konferansın gelecekteki bir oturumuna sunması talep edilmiştir.

Torino Uluslararası İleri Mesleki ve Teknik Öğretim Merkezi

UÇÖ'nün Torino Uluslararası İleri Mesleki ve Teknik Öğretim Merkezi; mesleki ve teknik öğretim kurumlarının sorumlu direktörlerini, mesleki ve teknik faaliyetlerde görev almış öğretim üyelerini, özel ve kamu kuruluşlarındaki üst ve orta dereceli yöneticileri, işçi sendika yöneticilerini, mesleki öğretim öğretmen ve teknisyenlerini

kapsamı içine alan öğretim programları düzenlemekte ve programların öngördüğü kurslara katılanlar için lojman olanakları da sağlamaktadır. Bu programlar, gelişmekte olan ülkelerin gereksinimleri doğrultusunda hazırlanmaktadır. Faaliyete geçmiş olduğu 1965 yılından zamanımıza kadar. Torino Merkezinde 120'yi aşkın ülke ve belde-den gelen elemanlar, çok uluslu bir öğretim üyeleri topluluğu ve misafir öğretim görevlilerinin yürüttüğü kurslardan faydalanmışlardır.

Çalışma Etüdleri Enstitüsü

Cenevre'de UÇÖ'nün Çalışma Etüdlerini sürdüren, Uluslararası Çalışma Enstitüsü, toplumsal alanı ve çalışma alanını içeren politikalara ilişkin eğitim ve araştırma konularında ihtisas sahibidir. Adı geçen Enstitü, dünyanın her köşesinden, deneyimli kişileri, yüksek dereceli yönetici devlet memurlarını, üniversite üyelerini ve diğer uzmanları, ekip çalışmaları için bir araya getirir. Enstitünün 1960 yılında başlatılan faaliyetleri, hem bölgesel ve hem de ulusal içeriklidir.

Yeni Bir Program PIACT

Uluslararası Çalışma Konferansı, Çalışma Koşullarını ve Çevreyi İyileştirmek (Fransızca terimine dayalı olarak PIACT kısaltması ile denilmektedir) için, 1975 yılı oturumunda ileri sürülmüş belirli bir talep gereğince, üye ülkelerin faaliyetine böyle bir program çerçevesinde yön vermek ve destek olmak amacı ile bir Uluslararası Program ortaya koymuştur.

Hükümetle, işverenler, işçi örgütleri ve uluslararası örgütler arasında sürdürülen geniş kapsamlı danışma aşamalarından sonra, hazırlanan bu program gereği olarak; 1975 Aralık ve 1976 Nisan ayları arasında Cenevre, Bangkok, Yaounde, Lima ve Moskova'da özel toplantılar yapılmıştır. Programın, benimseyeceği genel yaklaşım, UÇÖ Güvernörler Kurulunca 1976 yılında saptanmıştır.

PIACT Programı; üye devletleri, çalışma koşullarını ve çevreyi iyileştirmeye yönelik kesin amaçlar saptamaya özendirecektir. Program hükümetlere; işveren ve işçi örgütlerine; araştırma ve öğretim

kurumlarına; bu alanda hazırlanacak ve uygulanacak projeler için gerekli yardımı sağlayacaktır.

Anılan Program, saptanacak standartları ve sürdürülecek çalışmaların gerektiği faaliyet, inceleme üçlü toplantı ve ibtihbarat çalışmalarını içerir. Bu yaklaşım, üye devletlere ve uluslararası bir uyarı sistemi kuruluşuna işçi sağlığına yönelik tehlikeleri saptayabilmek için birkaç öğretim dalından oluşturulacak ekiplerle hizmet götürülmesini öngörür. 1980 yılı Ağustos'unda, 40'ı aşkın üye devlet, birden fazla öğretim dalından seçilecek uzman ekiplerinin kendi ülkelerini ziyaret etmeleri için talepte bulunmuştur.

PHILADELPHIA BİLDİRGESİ (1944)

İkinci Dünya Savaşı'nı izleyen dönemin demokratik koşullarında, sendikal özgürlükler alanında gerçekleştirilen önemli aşamalardan biri, yirmialtıncı toplantısını Philadelphia'da yapan UÇÖ Genel Konferansı'nın, kısaca "*Philadelphia Bildirgesi*" olarak anılan "*Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Amaç ve Hedefleri Bildirgesi*"ni 10 Mayıs 1944'de kabul etmesidir. Aynı zamanda üye devletlerin izleyeceği (toplumsal) politikaya esin kaynağı olması gereken ilkeleri de içeren bildirge, kabul edilmesinden iki yıl sonra UÇÖ Anayasası'nın Eki niteliğini kazanmıştır.

Örgüt'ün amaç ve hedeflerini en geniş terimlerle yeniden belirleyen Philadelphia, UÇÖ etkinlikleri için bir "esin kaynağı" ve gelecek için de bir "eylem programı" olma ötesinde anlam ve değer taşır. Bu da Bildirge'nin, UÇÖ üyesi devletlerin Sözleşmelerin onaylanmasından kaynaklanan biçimsel yükümlülüklerinin bulunmadığı durumlarda bile, sendika özgürlüğü ve ayrımcılık gibi kimi alanlarda UÇÖ'ne özel eylemlere girişme olanağı vermesinden ileri gelir.

Philadelphia Bildirgesi, UÇÖ'nün genel felsefesinin sunulduğu ve Örgüt'ün dayandığı ilkelerin yeniden onaylandığı birinci bölümde, emeğin bir "mal" olmadığını belirttikten sonra, sendikal özgürlüklerle ilgili olarak, "*düşünce ve demek özgürlüğünün sürekli bir ilerlemenin kaçınılmaz koşulu olduğunu*" vurgulamıştır. Böylece Bildirge, örgütlenme özgürlüğünü düşünce özgürlüğü ile sürekli bir kalkınma amacı çerçevesinde bütünleştirerek, sendika özgürlüğü kavramını 1919 Versailles Barış Andlaşması'nın XIII üncü bölümünün Önsöz'ünden daha geniş bir çerçevede ele alıp anlamlaştırmıştır. Philadelphia Bildirgesi bu yönüyle, sendikal hakların olağan kullanımına temel olan kimi kişi yada kamu hak ve özgürlükleriyle ilişkisini ilk kez resmen kuran bir anayasal bir belge özelliğini taşımaktadır. Bu nokta, izleyen yıllarda, söz konusu ilişkinin daha somut biçimde kurulması yolunda,

önce Sendika Özgürlüğü Komitesi'nin ilke kararlarıyla başlayan ve sonra da Sendikal Haklar ve Sivil Özgürlüklerle İlişkileri Kararı'nın UÇÖ Genel Konferansı'nca 1970 yılında kabul edilmesiyle süren gelişmenin önemli bir başlangıcını oluşturmaktadır.

UÇÖ 'nün eylem ve etkinlik alanlarını dar ahlamda çalışma koşulları ve çalışanlarla sınırlı tutmayıp tüm toplumsal sorunları ve tüm insanları kapsayacak biçimde iki yönden genişleten Philadelphiya Bildirgesi, üçüncü bölümde Örgüt'ün uygulamaya konulmasına yardım etme yükümlülüğünü kabul ettiği programları on bentte saymıştır. Bunlardan sendikal haklar ve çalışma ilişkileri ile ilgili olan (e) bendi, söz konusu programlardan birinin, "toplu pazarlık hakkının gerçekten (fiilen) tanınması, üretimin düzenlenmesinin sürekli iyileştirilmesi için çalıştırانların ve emeğin işbirliği etmesi, çalışan ve çalıştırانların ekonomik ve toplumsal politikanın hazırlanmasına ve uygulanmasına yardım ve katkıda bulunanları" olduğuna yer vermiştir.

Böylece, 1919'a oranla çok daha geniş kapsamlı bir sendika özgürlüğü anlayışı ve ilkesi yanısıra, toplu pazarlık hakkı ile çalışan ve çalıştırانların üretimin düzenlenmesine, ekonomik ve toplumsal politikaların oluşturulmasına ve uygulamaya konulmasına katılmaları ve bu amaçla hükümetle işbirliği yapmaları da, anayasal bir ilke niteliği kazanmıştır. Dolayısıyla da toplu pazarlık ve katılma haklarının tanınması, üye devletler için anayasal bir yükümlülüğe dönüşmüştür. Nitekim, UÇÖ'nün bu dönemdeki etkinliklerinin bir bölümü, söz konusu yükümlülüğün yerine getirilmesine yönelecektir.

TÜRKİYE'NİN ONAYLADIĞI İLO SÖZLEŞMELERİNİN
LİSTESİ

TÜRKİYE İLO'YA 1932 YILINDA ÜYE OLMUŞTUR

2 NOLU SÖZLEŞME

İŞSİZLİK HAKKINDA İLO SÖZLEŞMESİ

11 NOLU SÖZLEŞME

TARIM İŞÇİLERİNİN DERNEK KURMA VE BİRLEŞMELERİ
HAKKINDA SÖZLEŞME

14 NOLU SÖZLEŞME

SINAI MÜESSESELERİNDE HAFTA TATİLİ YAPILMASI
HAKKINDA SÖZLEŞME

15 NOLU SÖZLEŞME

TRİMCİ VE ATEŞÇİ SIFATIYLA GEMİLERE ALINACAKLAR
hk. SÖZLEŞME

26 NOLU SÖZLEŞME

ASGARİ ÜCRETİN TESBİTLERİ HAKKINDA SÖZLEŞME

34 NOLU SÖZLEŞME

ÜCRETLİ İŞ BULMA BÜROLARININ KAPATILMASI HAK-
KINDA SÖZLEŞME

42 NOLU SÖZLEŞME

MESLEKİ HASTALIKLARIN TAZMİNİ HAKKINDA SÖZLEŞ-
ME

45 NOLU SÖZLEŞME

MADEN OCAKLARINDA VE YER ALTINDA KADINLARIN
ÇALIŞMASINI YASAKLAYAN SÖZLEŞME

58 NOLU SÖZLEŞME

DENİZCİLİKTE ÇALIŞAN ÇOCUKLARIN ASGARİ YAŞ HATTI

77 NOLU SÖZLEŞME

SANAYİDE ÇALIŞAN GENÇLERİN TIBBİ MUAYENESİ

80 NOLU SÖZLEŞME

1946 YILINA KADAR ILO TARAFINDAN ÇIKARILAN SÖZLEŞMELERİN YENİDEN YAPILANMASIYLA DA GEÇERLİ SÖZLEŞMESİ

81 NOLU SÖZLEŞME

SANAYİ VE TİCARETTE İŞ TEFTİŞİ HAKKINDA SÖZLEŞME

88 NOLU SÖZLEŞME

İŞ VE İŞÇİ BULMA KURUMUNUN KURULMASI HAKKINDA SÖZLEŞME

94 NOLU SÖZLEŞME

BİR KAMU MAKAMI TARAFINDAN YAPILAN MUKAVELELERE KONULACAK ÇALIŞMA ŞARTLARI HAKKINDA SÖZLEŞME

95 NOLU SÖZLEŞME

ÜCRETLERİN KORUNMASI HAKKINDA SÖZLEŞME

96 NOLU SÖZLEŞME

ÜCRETLİ İŞ BULMA BÜROLARI HAKKINDA SÖZLEŞME

98 NOLU SÖZLEŞME

ÖRGÜTLENME VE TOPLU PAZARLIK HAKKINDA SÖZLEŞME

99 NOLU ASGARİ ÜCRET USULLERİ

100 NOLU SÖZLEŞME

EŞİT İŞE EŞİT ÜCRET HAKKINDA SÖZLEŞME

102 NOLU SÖZLEŞME

ASGARI ÖLÇÜLERDE SOSYAL GÜVENLİK

105 NOLU SÖZLEŞME

CEBRİ ÇALIŞTIRMANIN ILGASI HAKKINDA SÖZLEŞME

111 NOLU SÖZLEŞME

İŞ VE MESLEKTE AYIRIM HAKKINDA SÖZLEŞME

115 NOLU SÖZLEŞME

İŞÇİLERİN İYONİZASYON VE RADYOSYONA KARŞI KORUNMALARI

116 NOLU SÖZLEŞME

VATANDAŞ VE VATANDAŞ OLMAYANLARA EŞİT SOSYAL GÜVENLİK UYGULANMASI HAKKINDA SÖZLEŞME

119 NOLU SÖZLEŞME

MAKİNALARIN GEREKLİ KORUNMALARI HK. SÖZLEŞME

122 NOLU SÖZLEŞME

İSTİHDAM POLİTİKASIYLA İLGİLİ SÖZLEŞME

127 NOLU SÖZLEŞME

BİR İŞÇİNİN TAŞIYABİLECEĞİ YÜK HAKKINDA SÖZLEŞME

BUGÜNE KADAR TÜRKİYE 28 İLO SÖZLEŞMESİNİ ONAYLAMİŞTİR. HALEN TBMM'DE 87,135, 151 VE 158 SAYILI SÖZLEŞMELER ONAY BEKLEMEKTEDİR.

TÜRK-İŞ Bilgi Merkezi

341 763 1LO 1902